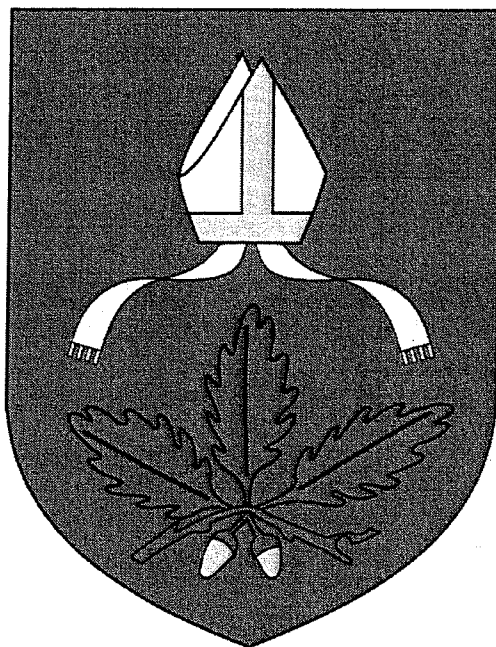

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA
NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr V/30/2015
Rady Gminy Dąbrowa Biskupia
z dnia 27 marca 2015r.

**GMINA DĄBROWA BISKUPIA
POWIAT INOWROCŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

DĄBROWA BISKUPIA 2014

PRZEWODNICZĄCY RADY
h.w.m.
Miroslawa Kozłowska

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
2. PODSTAWA WYKONANIA PRACY	4
3. METODYKA OPRACOWANIA PROGRAMU	4
4. CHARAKTERYSTYKA GMINY DĄBROWA BISKUPIA	7
4.1. INFORMACJE OGÓLNE.....	7
4.2. POŁOŻENIA GEOGRAFICZNE.....	9
4.3. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA.....	10
4.4. BUDOWA GEOLOGICZNA	11
4.5. WARUNKI KLIMATYCZNE	12
4.6. ZABYTKI KULTURY MATERIALNEJ	13
4.7. ANALIZA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA BISKUPIA	14
4.7.1. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	14
4.7.2. FORMY UŻYTKOWANIA TERENU.....	16
4.8. DEMOGRAFIA.....	17
4.9. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	23
4.10. INFRASTRUKTURA TECHNICZNO-INŻYNIERYJNA GMINY	26
4.11. GOSPODARKA ODPADAMI	30
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA	35
5.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE REALIZACJI PROGRAMU	35
5.1.1. UWARUNKOWANIA WNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH UNII EUROPEJSKIEJ	35
5.1.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA.....	36
5.1.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ WOJEWÓDZTWA Kujawsko-Pomorskiego	37
5.1.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ POWIATU Inowrocławskiego	41
5.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE REALIZACJI PROGRAMU	44
6. ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA DO 2021 ROKU	45
6.1. NADRZĘDNY CEL PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA....	45
6.2. PRIORYTETY EKOLOGICZNE	45
7. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	46
7.1. JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE.....	46
7.1.1. STAN AKTUALNY.....	46
7.1.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE.....	55
7.2. POWIETRZE.....	55
7.2.1. STAN AKTUALNY.....	55
7.2.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	68
7.3. HAŁAS.....	69
7.3.1. STAN AKTUALNY	69
7.3.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: HAŁAS I WIBRACJE	75
7.4. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	76
7.4.1. STAN AKTUALNY	76
7.4.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE... ..	80
7.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	80
7.5.1. STAN AKTUALNY	80

7.5.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE	84
8. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODY	85
8.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	85
8.1.1. STAN AKTUALNY	85
8.1.2. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	97
8.2. GLEBY	98
8.2.1. STAN AKTUALNY	98
8.2.2. PRZEOBRAŻENIA GLEB I PRZEKSZTAŁCENIA POWIERZCHNI ZIEMI	100
8.2.3. PROGRAM OPERACYJNY DLA OBSZARU: GLEBY	101
8.3. SUROWCE MINERALNE	101
8.3.1. STAN AKTUALNY	101
8.3.2. PROGRAM POPRAWY W POLU: OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	104
9. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	104
9.1. RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH	104
9.2. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII	106
9.3. WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH	108
9.4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW	116
10. WŁĄCZANIE ASPEKTÓW EKOLOGICZNYCH DO POLITYK SEKTOROWYCH	118
10.1. ROLNICTWO	118
10.2. PRZEMYSŁ	120
10.3. TRANSPORT	120
10.4. GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO	121
10.5. TURYSTYKA I REKREACJA	121
10.6. AKTYWIZACJA RYNKU DO DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA	123
11. EDUKACJA EKOLOGICZNA	124
11.1. DOTYCHCZASOWA EDUKACJA EKOLOGICZNA	124
11.2. EDUKACJA EKOLOGICZNA FORMALNA (SZKOLNA)	124
11.3. EDUKACJA EKOLOGICZNA POZASZKOLNA	125
11.4. CELE W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	125
12. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	125
13. ANALIZA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI PLANOWANYCH ZADAŃ W OPARCIU O OCENĘ	
INFRASTRUKTURY GMINY, ORGANIZACJĘ WEWNĘTRZNA I ZARZĄDZANIE OCHRONĄ	
ŚRODOWISKA W GMINIE ORAZ SYTUACJĘ FINANSOWĄ WRAZ Z LISTĄ PODMIOTÓW DO	
KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE	131
14. ZARZĄDZANIE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	134
14.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	134
14.2. STRUKTURA ZARZĄDZANIA PROGRAMEM	135
15. MONITORING PROGRAMU I ŚRODOWISKA	136
16. SPIS TABEL	139
17. SPIS RYSUNKÓW	140
18. SPIS WYKRESÓW	140

PRZEWODNICZĄCY RADY
lany
Mirostawa Kozłowska

1. Wprowadzenie

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017, z perspektywą do roku 2021*, który porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia.

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest *osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska*.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program ochrony środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych czterech lat tzw. cele krótkookresowe oraz cele i zadania długookresowe, monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń programu. Program Ochrony Środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie *„Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”*.

Niniejszy dokument jest zgodny z dokumentami powiatowymi i wojewódzkimi oraz z *„Polityką ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”*, a także z dokumentami na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym.

2. Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie Umowy z dnia 7 lutego, 2014r., której przedmiotem było opracowanie „Programu ochrony środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021”, zawartej pomiędzy Gminą Dąbrowa Biskupia z siedzibą przy ul. Topolowej 2, 88-133 Dąbrowa Biskupia a firmą WESTMOR CONSULTING z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

3. Metodyka opracowania Programu

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument zachowuje spójność między innymi ze *Strategią Rozwoju Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2020, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa Biskupia*, jak również z innymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu lokalnym. Dokument ten ma określać i systematyzować działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy oraz przyczyniać się do zapewniania zrównoważonego rozwoju Gminy Dąbrowa Biskupia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia został opracowany na zlecenie Wójta Gminy Dąbrowa Biskupia, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.), uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14. przedmiotowej ustawy, t. j.:

- 1) cele ekologiczne;
- 2) priorytety ekologiczne;
- 2a) poziomy celów długoterminowych;
- 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- 4) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Inowrocławskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Dąbrowa Biskupia, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 w/w ustawy, uchwała Rada Gminy Dąbrowa Biskupia. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Gminy.

W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. 2012 r., poz. 391),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013, poz. 21),

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 145),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 Nr 121, poz. 1266 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 647),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz. 981).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w Dąbrowie Biskupiej w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych dla Gminy Dąbrowa Biskupia w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;

PRZEWODNICZĄCY RADY
102214
Mirosława Kocińska

- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu gminnym;
- cele i priorytety ekologiczne dla Gminy Dąbrowa Biskupia;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- harmonogram realizacji działań ekologicznych na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia;
- propozycję systemu wdrażania i monitorowania Programu.

Przygotowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia jest konsekwencją realizacji polityki ekologicznej państwa przedstawionej w „II Polityce Ekologicznej Państwa” oraz „Programie Wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa”. Gminny Program odnosi się do programu ochrony środowiska opracowanego na szczeblu województwa. Należy podkreślić, że dokumenty te winny być wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego, poprzez programy powiatowe do gminnych. Bez wątpienia wdrożenie Programu przyczyni się do poprawy środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Gminy zarówno dla mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów.

4. Charakterystyka Gminy Dąbrowa Biskupia

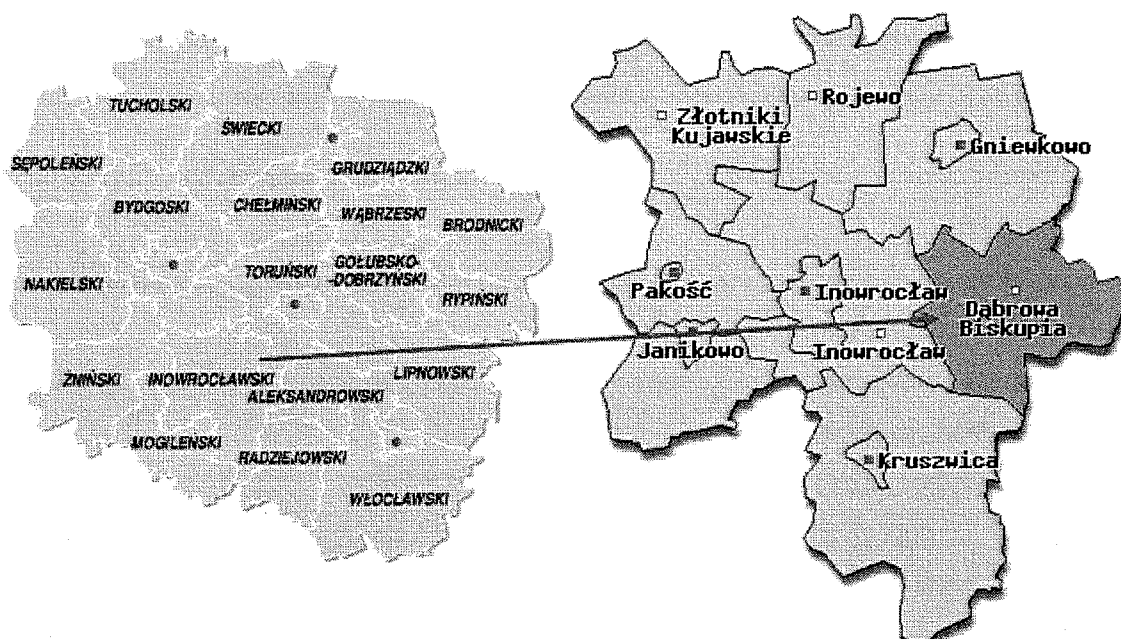
4.1. Informacje ogólne

Gmina Dąbrowa Biskupia leży w województwie kujawsko-pomorskim, we wschodniej części powiatu inowrocławskiego, nad Kanałem Parchańskim. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 147 km² (tj. 14 744 ha).

Gmina Dąbrowa Biskupia graniczy z 5 innymi gminami:

- od wschodu – z gminami Zakrzewo i Aleksandrów Kujawski (powiat aleksandrowski),
- od zachodu – z gminą Inowrocław (powiat inowrocławski),
- od południa – z gminą Kruszwica (powiat inowrocławski),
- od północy – z gminą Gniewkowo (powiat inowrocławski).

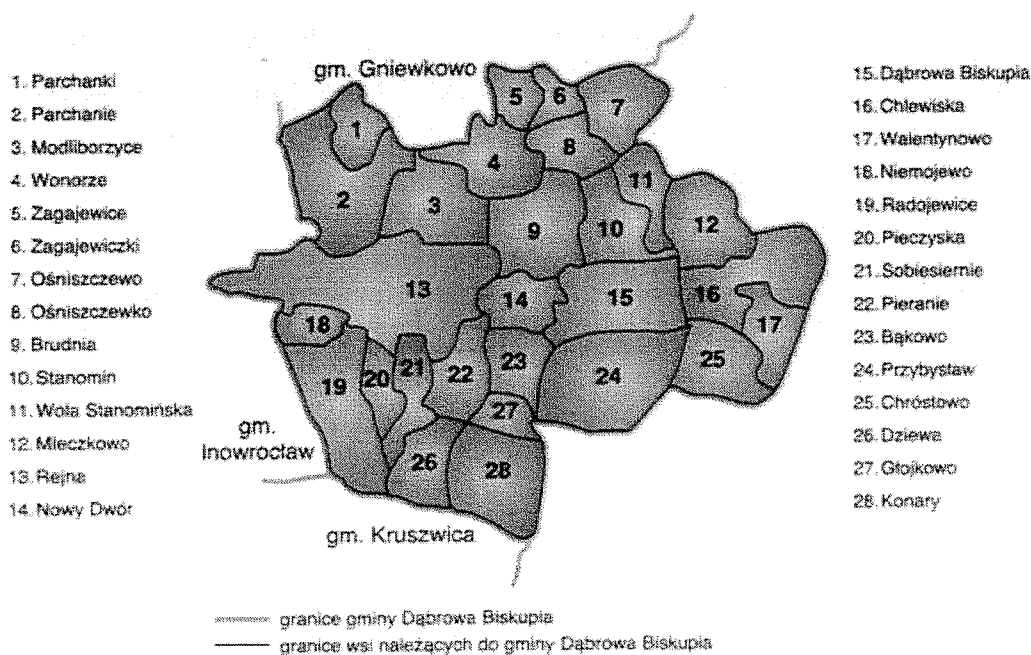
Rysunek 1. Położenie Gminy Dąbrowa Biskupia na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu inowrocławskiego

Źródło: <http://www.zpp.pl/>

Na obszarze Gminy utworzono 20 sołectw: Ośniszczewo, Parchanie, Chlewiska, Dąbrowa Biskupia, Modliborzyce, Pieranie, Brudnia, Mleczkowo, Radojewice, Parchanki, Konary – Dziewa, Nowy Dwór, Stanomin, Wonorze, Chróstowo, Zagajewice, Zagajewiczki, Ośniszczewko, Woła Stanomińska, Przybysław, w skład których wchodzi 28 miejscowości.

Rysunek 2. Miejscowości na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2020.”

Łączna liczba miejscowości o charakterze wiejskim wynosi 28 wsi, z których Dąbrowa Biskupia jest największą miejscowością.

Położenie Gminy Dąbrowa Biskupia pośrodku trójkąta: Inowrocław - Toruń – Włocławek, jak również w sąsiedztwie znaczących ośrodków gospodarczych: Gniewkowo, Kruszwica, Inowrocław i dróg nr: 252 Inowrocław - Włocławek i 246 Dąbrowa Biskupia - Złotniki Kujawskie - nie pozostaje bez znaczenia dla lokalizacji inwestycji.

Gmina należy do jednostek wyróżniających się szczególną dbałością o ochronę środowiska naturalnego i działań proekologicznych. W 2001 roku Lokalna Wspólnota zakwalifikowała się do ścisłej krajowej czołówki w konkursie na najlepiej rozwiązana gospodarkę wodno – ściekową na terenach wiejskich.

Wszystkie wsie posiadają sieć wodociągową, a woda dla celów socjalno – bytowych i gospodarczych uzdatniana jest w dwóch stacjach wodociągowych.

Znaczna i przebiegająca w sposób sukcesywny poprawa nastąpiła również w zakresie przebudowy kotłowni węglowych na gazowo – olejowe.

4.2. Położenia geograficzne

Gmina Dąbrowa Biskupia położona jest na równinie północnych Kujaw.

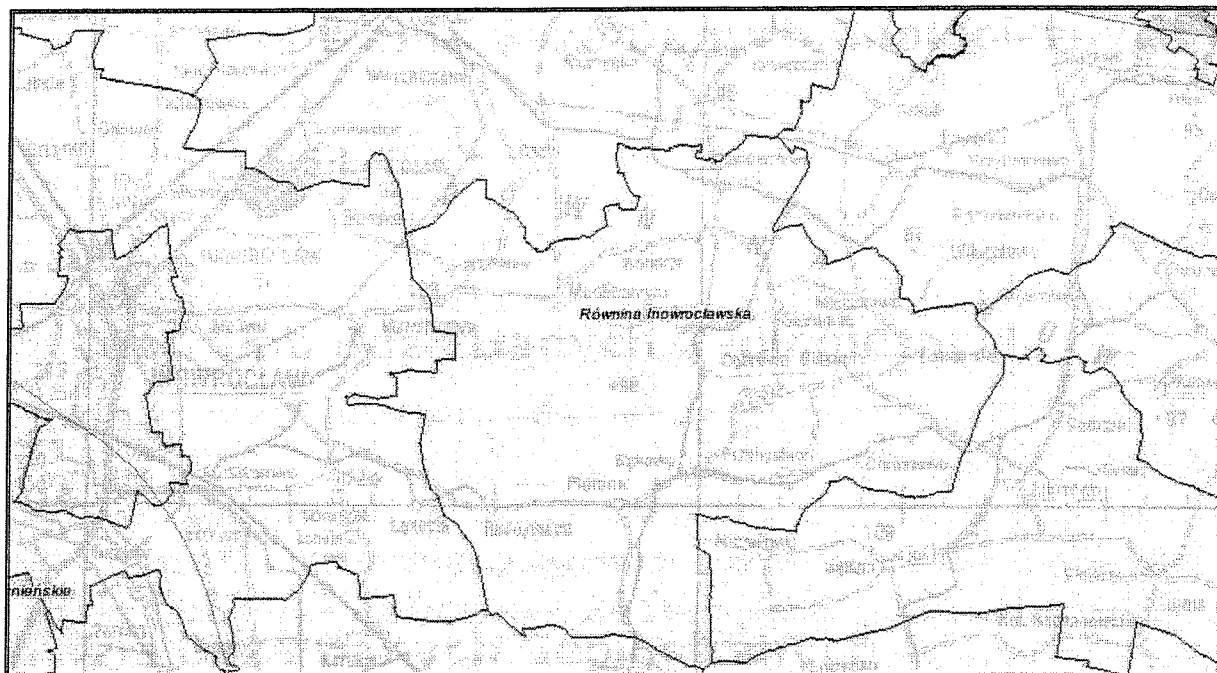
Zgodnie z regionalizacją opracowaną przez Jerzego Kondrackiego z 1998 roku, obszar Gminy znajduje się w obrębie **Równiny Inowrocławskiej**:

- megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja: 31 Nizina Środkowoeuropejska,
- podprowincja: 314-316 Pojezierza Południowobałtyckie,
  - makroregion: 315.5 Pojezierze Wielkopolsko-Kujawskie,
    - **mezoregion: 315.55 Równina Inowrocławska.**

Podział na mezoregiony przedstawia rysunek 3.

PRZEWODNICZĄCY RADY
lany
Mirostawa Kosińska

Rysunek 3. Położenie geograficzne Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych,
<http://web3.pgi.gov.pl/>

4.3. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia

Równina Inowrocławska - region o powierzchni 1 540 m² graniczy od północy i północnego wschodu z Kotliną Toruńską, od zachodu z Pojezierzem Gnieźnieńskim, od południa z Pojezierzem Kujawskim, a od południowego wschodu z Kotliną Płocką. Równina Inowrocławska leży w całości na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.

Mezoregion jest płaską wysoczyzną morenową o wysokości od 80 do 100 m n.p.m. W południowej części równinę przecina ze wschodu na zachód dolina Bachorze z przekształconym w kanał ciekim.

Dość monotonna rzeźbę terenu urozmaicają liczne rowy naturalne i sztuczne (z przewagą tych ostatnich), nieliczne małe jeziora występujące na północnym-zachodzie oraz drobne oczka wytopiskowe, w większości zarastające. Jedną z takich form wytopiskowych, jednocześnie największą na terenie Gminy znajduje się koło miejscowości Sobiesierne.

Małe nachylenie powierzchni terenu i słaby drenaż naturalny były przyczyną nadmiernego uwilgocenia gleby i powstania czarnych ziem bagiennych z kilkudziesięciocentymetrową miąższością poziomu próchniczego o właściwościach podobnych do czarnoziemów stepowych. Z zabarwieniem gleb wiąże się nazwa tej krainy – „Czarne Kujawy”. Żyzność gleb sprawiła, że jest to region wybitnie rolniczy, prawie pozbawiony lasów. Charakterystyczną cechą regionu są stosunkowo niskie roczne opady (do 500 mm, czyli

najniższe w Polsce). Zatem mimo dobrych gleb, stanowi to czynnik wpływający niekorzystnie na produkcję rolną.

W podłożu regionu jest tzw. tektoniczny wał kujawski, gdzie występują wysady soli kamiennej (solanki Inowrocławia i Ciechocinka).

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, w centralnej jej części, występuje płat piasków akumulacji fluwialnej gdzie utworzono dwa rezerваты:

- „REJNA” (5,8 ha) obejmujący bór sosnowy z domieszką dębów z wiśnią karłowatą,
- „BALCZEWO” (24,4 ha) - miejsce lęgowe i żerowisko ptaków wodnych i bagiennych.

Osią terenu Gminy Dąbrowa Biskupia jest Kanał Parchański, którego wody odprowadzane są w kierunku wschodnim do rzeki Tażyny - dopływ Wisły. Część terenu odwadniana jest przez ciekі płynące w kierunku południowym, do Kanału Bachorza Duża i Bachorza Mała - zlewnia Noteci.

4.4. Budowa geologiczna

Obszar Gminy Dąbrowa Biskupia położony jest w większości na terenie wysoczyzny morenowej dennej – płaskiej i częściowo falistej charakteryzującej się niewielkimi deniwelacjami rzędu 2-5 m. Nachylenia są małe i nie przekraczają na ogół 2–3 % na terenach wysoczyzny płaskiej i do 5% w strefach występowania moreny falistej.

Cały obszar Gminy pokrywają utwory czwartorzędowe. Ich miąższość waha się w granicach 20 – 70 m. Utwory czwartorzędowe należą do starszych faz zlodowacenia bałtyckiego. Zlodowacenie to pozostawiło gliny morenowe miąższości kilku – kilkunastu metrów. Gliny te zalegają na utworach interglacialnych lub glinach zlodowacenia środkowo – polskiego. Gliny są miejscami przedzielone piaskami interstadialu – miąższości kilku metrów. W obrębie wysoczyzny polodowcowej występują w przewadze gliny morenowe, niekiedy piaski zwałowe. Piaski fluwioglacjalne występują na znacznie mniejszych obszarach w obrębie wysoczyzny, w strefie kontaktowej z dolinami. Piaski te są na ogół przewiane i tworzą szereg wydym, pokrytych nielicznymi na terenie gminy zespołami leśnymi. Najmłodsze utwory – holocenijskie zalegają w dolinach rzecznych i obniżeniach bezodpływowych. Są to mady i piaski rzeczne częściowo torfy. Na większej części terenu Gminy występują w podłożu, pod utworami czwartorzędowymi, utwory trzeciorzędowe. Utwory trzeciorzędu starszego to tzw. ility toruńskie eocenu z wkładkami mułków. Trzeciorząd młodszy reprezentują miocenijskie piaski drobne często z pyłem węgla brunatnego. Miąższość utworów piaszczystych wynosi 20 – 30 m. Strop utworów miocenijskich znajduje się na głębokości 60 – 80 m. Najmłodszymi utworami trzeciorzędowymi są tzw. ility poznańskie pliocenu. Pod trzeciorzędem występują niekiedy utwory kredowe. Ich brak zanotowano m.in. w okolicach Radojewic. Ogólna

miąższość tych utworów jest rzędu 180 m. Strop utworów jurajskich zalegających pod utworami kredy znajduje się na głębokości 120/130 m do ok. 175 m.

4.5. Warunki klimatyczne

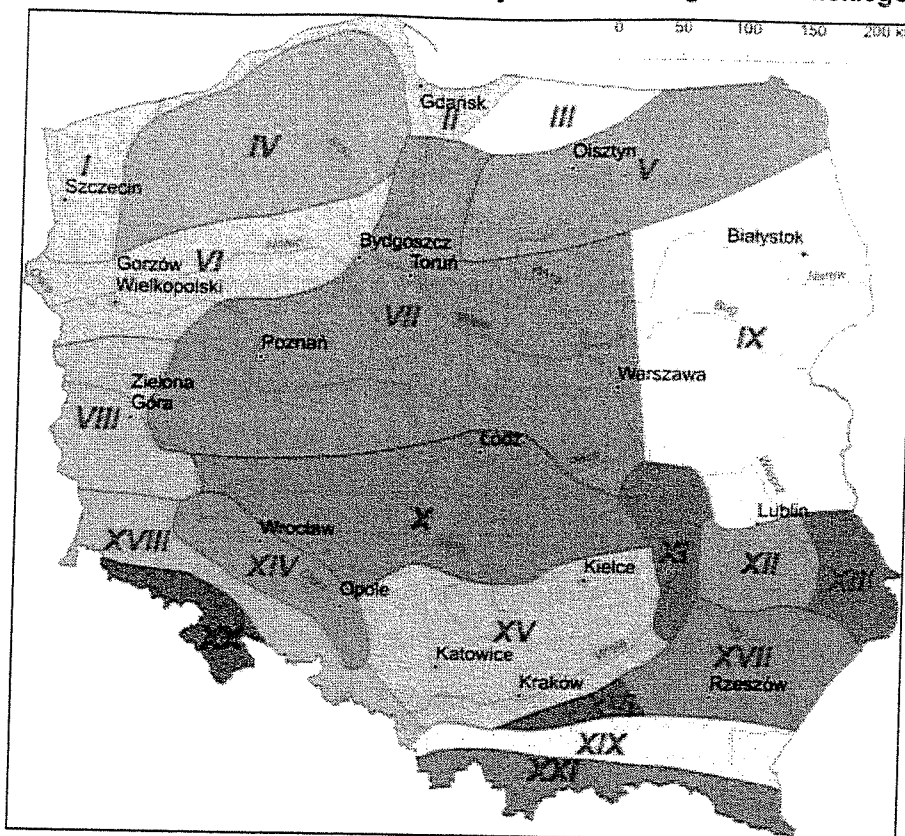
Zgodnie z rolniczo – klimatycznym podziałem Polski według R. Gumińskiego teren Gminy Dąbrowa Biskupia znajduje się w obrębie zaliczanym klimatycznie do **dzielnicy środkowej (VII)**.

Charakterystycznymi cechami klimatu w dzielnicy środkowej (a tym samym na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia) są:

- najmniejsze opady roczne w Polsce (poniżej 550 mm),
- lato trwa 90 dni, a zima 90-100 dni,
- długość okresu wegetacyjnego przekracza 220 dni,
- pokrywa śnieżna zalega przez 60-80 dni,
- liczba godzin słonecznych jest stosunkowo duża – zwłaszcza na zachodzie (1 640 godzin),
- 38 dni mroźnych, 106 dni z przymrozkami, 38 dni gorących,
- średnia wilgotność powietrza 80%,
- 41 dni z mgłą, 90 dni pochmurnych, 46 dni pogodnych, 25 dni burzowych,
- średnia prędkość wiatru: 2,6 m/s,
- średnia roczna temperatura powietrza: 8°C (maksymalna 12,2°C, minimalna 3,9°C),
- dzielnicę tę można podzielić na cieplejszą część zachodnią (wielkopolską) i chłodniejszą (mazowiecką).

PRZEWODNICĄCY RADY
Miroslawa Kosińska

Rysunek 4. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Legenda:

Dzielnica rolniczo-klimatyczna					
I	Szczecińska	VIII	Lubuska	XV	Częstochowsko-Kielecka
II	Gdańska	IX	Podlaska	XVI	Tarnowska
III	Wschodniobałtycka	X	Łódzka	XVII	Sandomiersko-Rzeszowska
IV	Pomorska	XI	Radomska	XVIII	Podsudecka
V	Mazurska	XII	Lubelska	XIX	Podkarpacka
VI	Nadnotecka	XIII	Chełmska	XX	Sudecka
VII	Środkowa	XIV	Wrocławska	XXI	Karpacka

4.6. Zabytki kultury materialnej

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Podlegają one ścisłej ochronie prawnej. Są to:

➤ **Parchanie:**

- zespół dworski, XIX/XX, 1970, nr rej.: A/1004/1-2 z 4.09.1995: dwór i park,

➤ **Pieranie:**

- kościół par. p.w. św. Mikołaja, drewn., 1718-1738, nr rej.: 124/31 AK z 11.03.1931,

➤ **Sobiesiernie:**

- zespół dworski, ok. 1910, nr rej.: A/399/1-2 z 21.02.1994: dwór i park,

➤ **Wola Stanomińska:**

- zespół dworski, pocz. XIX, nr rej.: A/207/1-2 z 15.05.1987: dwór z ok. 1920-1925 r. i park.

4.7. Analiza zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa Biskupia

4.7.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego

Charakter zabudowy poszczególnych miejscowości leżących na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia jest zróżnicowany. Wsie położone w północnej części charakteryzują się bardziej skupioną zabudową – w postaci skupień (lub zabudowy ulicowej w przypadku Dąbrowy Biskupiej), podczas gdy w południowej części częstsze są przypadki zabudowy rozproszonej i licznych siedlisk lokowanych w dużym oddaleniu od siebie. Skupioną zabudową cechują się zwłaszcza miejscowości, w których funkcjonowały duże wspólnoty gospodarcze rolne. Bardzo dużą powierzchnię zajmuje miejscowość gminna – wprawdzie charakteryzuje się dość skupioną zabudową, – ale rozciągającą się wzdłuż głównej drogi (DW 252).

Sieć osadniczą Gminy należy, więc uznać za uwarunkowanie niesprzyjające rozwojowi. Co ważne – jest to uwarunkowanie trwałe i praktycznie niezmiennie z pozycji polityki Gminy. Na niekorzystną ocenę składa się kilka czynników:

- duża liczba wsi, a więc konieczność rozwoju rozległych sieci infrastrukturalnych, zwłaszcza jeśli uwzględni się dużą powierzchnię i kształt Gminy,
- mała liczba wsi dużych, które w naturalny sposób sprzyjają rozwojowi gospodarczemu (opisane w dalszej części opracowania niekorzystne wskaźniki przedsiębiorczości, zwłaszcza sektora handlu i napraw, są w dużym stopniu wynikiem rozdrobnienia osadnictwa – małe skupienie mieszkańców nie gwarantują odpowiedniego popytu na oferowane dobra i usługi, stąd placówki handlu i usług nie mogą się utrzymać na rynku),
- duża liczba wsi małych, słabo wyposażonych w usługi (konieczność wyjazdów poza własną miejscowość w celu zaspokojenia nawet podstawowych potrzeb), ponadto wskazuje się w nich zagrożenie dla rozwoju demograficznego, gdyż są zbyt małe by gwarantować zastępowalność pokoleń (postępujący ubytek ludności),
- duża liczba małych miejscowości skutkuje też znacznie gorzej funkcjonującym transportem publicznym – brak jest możliwości zapewnienia prawidłowej i dogodnej obsługi przy tak dużym rozproszeniu.

Zgodnie z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa Biskupia* (projekt z kwietnia 2014 r.), strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy określono na podstawie charakteru funkcjonalnego (to znaczy funkcji realizowanych na danym obszarze i ich wzajemnych relacji – zwłaszcza dominującego znaczenia jednej

z nich) oraz charakteru zagospodarowania, w poszczególnych częściach Gminy. Gmina Dąbrowa Biskupia, mimo iż zajmuje stosunkowo dużą powierzchnię, charakteryzuje się niezbyt dużym zróżnicowaniem przestrzeni (czytelny jest przede wszystkim podział na tereny leśne i rolne) - na jej terenie wyróżniono **6 jednostek struktury przestrzennej** (będących jednostkami polityki przestrzennej):

- 1) **wielofunkcyjną jednostkę centralną (symbol A)** - w jednostce tej koncentrują się zróżnicowane funkcje społeczno-gospodarcze, typowe dla wiejskich siedzib gmin – wskazać tu należy przede wszystkim funkcje: usługowe (zarówno usługi publiczne, takie jak administracyjne, związane z oświatą, ochroną zdrowia, kulturą, bezpieczeństwem, jak i komercyjne – związane z handlem i naprawami, usługami materialnymi dla ludności), ale również gospodarcze (rzemiosło), mieszkaniowe (jest to największa miejscowość w Gminie), ale także rolne - rolnictwo pozostaje ważnym źródłem utrzymania znacznej części ludności wsi Dąbrowa Biskupia; a tereny otwarte w zdecydowanej większości są użytkowane rolniczo. Jednostka jest predestynowana do kontynuacji obecnego charakteru - to znaczy rozwoju usług, rozwoju gospodarczego oraz kontynuacji rolniczego wykorzystania terenów otwartych;
- 2) **jednostki rolniczo-osadnicze (symbol B i C)** – obejmują obszary o rolniczym charakterze, w których korzystne lub bardzo korzystne warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa pozwalają na wysokoefektywny rozwój tej funkcji. Na obszarach tych rozwinęły się także inne funkcje – w tym pozarolnicze działalności gospodarcze lub funkcja mieszkaniowa związana z wyjazdami do pracy poza swoją miejscowość. Rolnictwo pełni tu bardzo ważną rolę gospodarczą (jako źródło dochodów) i społeczną (tożsamość społeczna i zawodowa ludności). Ze względu na brak ciągłości przestrzennej obszarów osadniczo-rolniczych, na terenie Gminy wyróżniono 2 jednostki o takim charakterze: leżącą w północnej części Gminy (B) oraz leżącą w południowej części Gminy (C);
- 3) **jednostki rolniczo-ekologiczne (symbole C i D)** – obejmują obszary o charakterze rolniczo-leśnym, z dużym udziałem gruntów organicznych (wysoki poziom wód gruntowych), umiarkowanej lub słabej przydatności rolniczej gleb z niezbyt dużą liczbą mieszkańców. Ze względu na brak ciągłości przestrzennej, na terenie Gminy wyróżniono 2 jednostki o takim charakterze: leżącą w środkowo-wschodniej części Gminy (oznaczoną jako D) oraz leżącą w południowej części Gminy (oznaczoną jako E). Jednostka D cechuje się wyższą lesistością, podczas gdy jednostka E dużym udziałem gruntów organicznych i wykorzystaniem dużej części terenu jako użytki zielone. Rolnictwo cechuje się dosyć małą efektywnością, choć wykazuje dobre predyspozycje

dla upraw mniej wymagających, produkcji ekologicznej, pewnych form hodowli. Ze względu na ryzyko zagrożenia wód powierzchniowych oraz podziemnych - należy ograniczać zabiegi agrotechniczne stwarzające tego typu zagrożenia. Jednostki D i E są predestynowane do zwiększania zalesień (wyłączenia z produkcji rolnej i przeznaczanie na zalesienia terenów najmniej przydatnych dla produkcji rolnej) oraz dla realizacji zabudowy rekreacyjnej (w formie zabudowy letniskowej - w jednostce D);

4) jednostka ekologiczna (symbol F) - jednostka leży w środkowo-zachodniej części Gminy i obejmuje Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Balczewskich. Jest w zdecydowanej większości zalesiona, ale obejmuje także zabudowę miejscowości Rejna (w całości położoną na obszarze chronionym) oraz części miejscowości Niemojowo i Modliborzyce, a także niewielkie powierzchnie rolne o niskiej przydatności rolniczej. Uwzględniając ogólny rolniczy charakter Gminy, (ale także charakter szerszego sąsiedztwa gminy) - silnie przekształcony antropogennie i wykazujący niewiele walorów naturalnych lub zbliżonych do naturalnych – strefa pełni szczególnie ważne funkcje ekologiczne i powinna być chroniona przed przekształceniami oraz degradacją.

4.7.2. Formy użytkowania terenu

Gmina Dąbrowa Biskupia obejmuje powierzchnię 14 744 ha. W strukturze użytkowania gruntów Gminy przeważają użytki rolne stanowiące 72,05% powierzchni Gminy. Następnymi w kolejności pod względem udziału w strukturze powierzchni są: lasy i grunty leśne (20,29% powierzchni) oraz pozostałe grunty i nieużytki – 7,66%.

Tabela 1. Struktura gruntów na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia w 2005 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	%
Użytki rolne:	10 623	72,05%
- grunty orne	9 466	89,11%
- sady	36	0,34%
- łąki	583	5,49%
- pastwiska	571	5,38%
Lasy i grunty leśne	2 991	20,29%
Pozostałe grunty i nieużytki	1 130	7,66%
RAZEM	14 744	100%

Źródło: Dane GUS

Analizując szczegółową i aktualną strukturę gruntów Gminy Dąbrowa Biskupia z 2014 roku należy podkreślić, że największy udział stanowią kolejno: grunty orne (64,69%), lasy i grunty leśne (20,47%) oraz łąki trwałe (3,73%).

Tabela 2. Zestawienie gruntów dla Gminy Dąbrowa Biskupia (stan na 03.03.2014 r.)

Nazwa użytku	Symbol użytku	Powierzchnia użytku [ha]	Udział użytku w ogólnej strukturze powierzchni Gminy
Tereny mieszkaniowe	B	294,8227	2,01%
Tereny przemysłowe	Ba	3,3243	0,02%
Inne tereny zabudowane	Bi	10,875	0,07%
Zurbanizowane tereny niezabudowane	Bp	0,2968	0,00%
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	Bz	6,9738	0,05%
Drogi	dr	306,619	2,09%
Użytki ekologiczne	E	5,42	0,04%
Nie użytki ekologiczne	E-N	22,12	0,15%
Użytki kopalne	K	1,29	0,01%
Lasy i grunty leśne	Ls	3 006,8124	20,47%
Grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	27,903	0,19%
Łąki trwałe	Ł	547,8541	3,73%
Nie użytki	N	293,5374	2,00%
Pastwiska trwałe	Ps	470,0019	3,20%
Grunty orne	R	9 502,1164	64,69%
Sady	S	43,8353	0,30%
Koleje	Tk	8,8940	0,06%
Tereny różne	Tr	0,0306	0,00%
Rowy	W	107,1577	0,73%
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	26,1534	0,18%
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Wsr	1,6791	0,01%
RAZEM		14 687,7169	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Dąbrowie Biskupiej

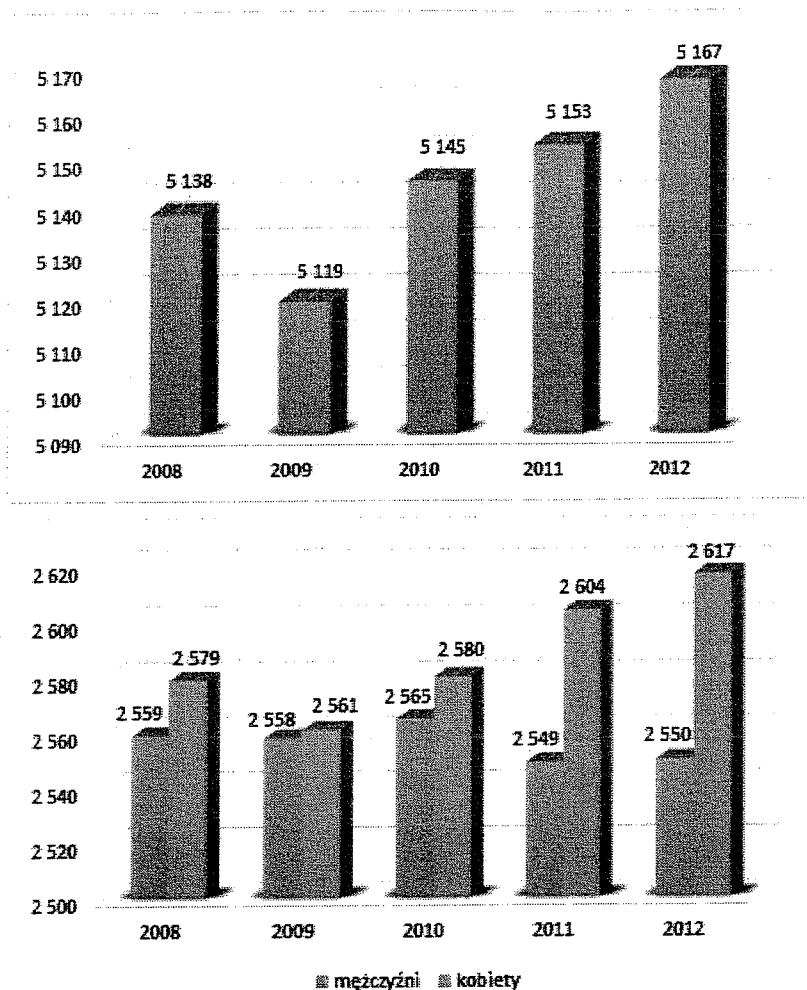
4.8. Demografia

Teren Gminy Dąbrowa Biskupia, według stanu na koniec 2012 roku, zamieszkiwało 5 167 osób, w tym 2 617 kobiet (50,6%) oraz 2 550 mężczyzn (49,4%).

Zgodnie z danymi GUS, w latach 2008-2012 liczba ludności zamieszkująca teren Gminy Dąbrowa Biskupia zwiększyła się o 0,56% (w tym: wzrosła o 1,47% wśród kobiet i zmniejszyła się o 0,35% wśród mężczyzn).

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

Wykres 1. Liczba i struktura ludności na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Liczba ludności podlega zmianom związanym z procesami demograficznymi, ale nie są to zmiany o alarmującym charakterze. Na tle innych gmin powiatu i województwa liczba ludności Gminy Dąbrowa Biskupia, pomimo wahań, pozostaje stosunkowo stabilna (zmiany poniżej 1%). W ostatnich 6 latach nastąpiło odwrócenie niekorzystnego trendu – liczba mieszkańców zaczęła rosnąć.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

Tabela 3. Zmiany liczby ludności w gminie Dąbrowa Biskupia, powiecie inowrocławskim i województwie kujawsko-pomorskim

Wyszczególnienie	2002 r.	2007 r.	2012 r.	Dynamika 2012 r. 2002 r. = 100	Dynamika 2012 r. 2007 r. = 100
Gmina Dąbrowa Biskupia	5 306	5 159	5 167	97,4%	100,2%
Powiat Inowrocławski	166 388	164 571	164 401	98,8%	99,9%
Woj. Kujawsko-Pomorskie	2 069 166	2 066 136	2 096 404	101,3%	101,5%

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2014-2020.”

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy, w Gminie Dąbrowa Biskupia na dzień 04.03.2014 r. na pobyt stały zameldowane były 5 192 osoby, w tym 2 638 kobiet i 2 554 mężczyzn. Analizując strukturę wiekową mieszkańców Gminy należy pokreślić, że największy udział stanowią osoby w wieku 19-65 lat (w przypadku mężczyzn) oraz w wieku 19-60 (w przypadku kobiet).

Tabela 4. Struktura wiekowa ludności na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia (stan na 04.03.2014 r.)

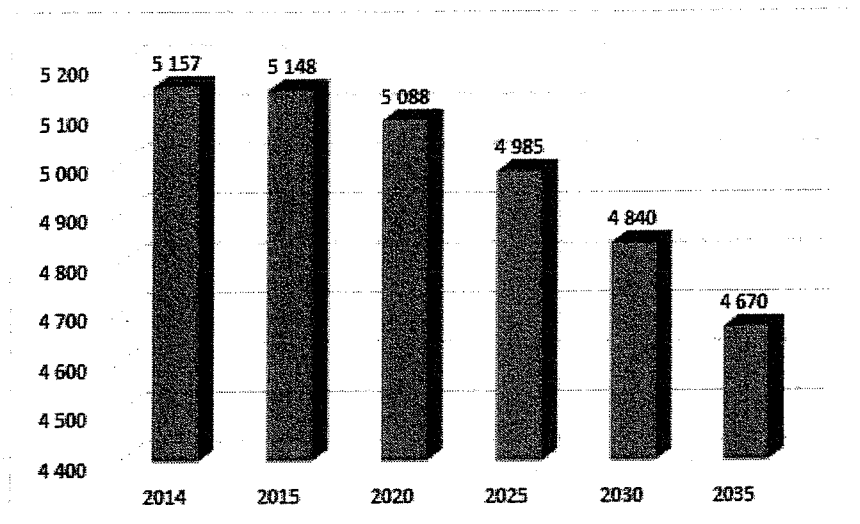
Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0 - 2	61	56	117
3	27	23	50
4 - 5	65	67	132
6	29	18	47
7	24	31	55
8 - 12	133	151	284
13 - 15	91	84	175
16 - 17	55	52	107
18	36	27	63
19 - 65	1 775	-	1 775
19 - 60	-	1 547	1 547
> 65	258	-	258
> 60	-	582	582
Ogółem	2 554	2 638	5 192

Źródło: Urząd Gminy w Dąbrowie Biskupiej

Opracowana przez GUS prognoza rozwoju ludności ukazuje regularny spadek ludności na terenie powiatu inowrocławskiego do roku 2035. Należy zatem założyć, że tendencja spadkowa liczby mieszkańców również wystąpi na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia. Warto jednak pokreślić, że liczba ludności na terenie Gminy zależy od czynników atrakcyjności mieszkaniowej (m.in. lokalizacja gminy, dostęp do infrastruktury mieszkaniowej, infrastruktury technicznej, społecznej i kulturalnej, a także jakość środowiska przyrodniczego na danym

terenie). W związku z tym, jeśli Gmina Dąbrowa Biskupia będzie podejmowała działania w zakresie zwiększenia swojej atrakcyjności mieszkaniowej, to w kolejnych latach może nastąpić wzrost liczby ludności na jej terenie w wyniku migracji nowych mieszkańców na teren Gminy.

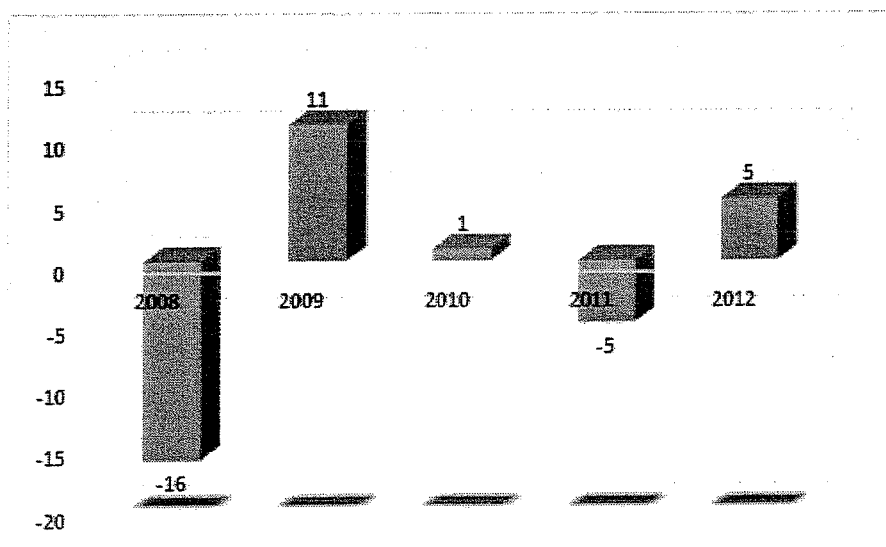
Wykres 2. Prognoza liczby ludności do 2035 r. na terenie powiatu inowrocławskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Czynniki demograficzne mają olbrzymi wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki terytorialnej. Jednym z owych czynników jest **przyrost naturalny**. Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia w latach 2009, 2010 i 2012 przyrost naturalny był dodatni (oznacza to przewagę liczby urodzeń żywych nad liczbą zgonów). Dodatni przyrost naturalny jest istotnym czynnikiem wpływającym na wzrost liczby mieszkańców danego obszaru w kolejnych latach.

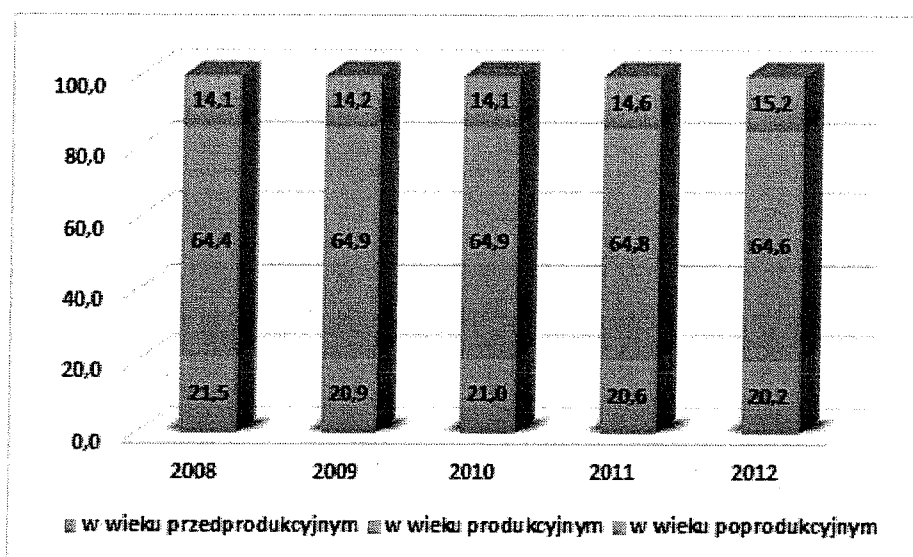
Wykres 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Zgodnie z danymi GUS, w 2012 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20,2% ogółu ludności Gminy Dąbrowa Biskupia, osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 64,6% ogółu ludności, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym – 15,2% ogółu mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie: maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a rośnie liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się mieszkańców Gminy Dąbrowa Biskupia.

Wykres 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Saldo migracji w Gminie Dąbrowa Biskupia do 2010 roku było ujemne, natomiast od 2011 przyjmuje wartości dodatnie. W 2012 roku osoby zameldowane z obszarów miejskich stanowiły 51,7% ogólnej liczby osób nowo zameldowanych, osoby z terenów wiejskich – 47,1%, a pozostałe 1,2% stanowiły osoby zameldowane z zagranicy. W przypadku wymeldowań sytuacja wyglądała podobnie, tzn. taka sama liczba osób wymeldowała się do miast co i na wieś – po 35 osób.

PRZEWODNICĄCY RADY
lzn
Miroslawa Koziańska

Tabela 5. Migracje na pobyt stały według kierunku na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
zameldowania ogółem	51	53	40	89	87
zameldowania z miast	24	18	21	27	45
zameldowania ze wsi	25	34	19	62	41
zameldowania z zagranicy	2	1	0	0	1
wymeldowania ogółem	67	72	55	76	70
wymeldowania do miast	26	42	35	49	35
wymeldowania na wieś	41	30	20	27	35
wymeldowania za granicę	0	0	0	0	0
saldo migracji	-16	-19	-15	13	17

Źródło: GUS

W ciągu ostatnich kilku lat przeobrażeniu uległa również struktura bezrobocia w Gminie Dąbrowa Biskupia, co zostało zaprezentowane w tabeli 6. Na koniec 2012 roku liczba bezrobotnych na terenie Gminy wynosiła 524 osób, w tym 53,8% stanowiły kobiety. W okresie 2008-2012 liczba osób bezrobotnych zwiększyła się o 38,3%. Największy wzrost osób bezrobotnych odnotowano wśród mężczyzn (o ok. 55,1%).

Tabela 6. Struktura bezrobocia w Gminie Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

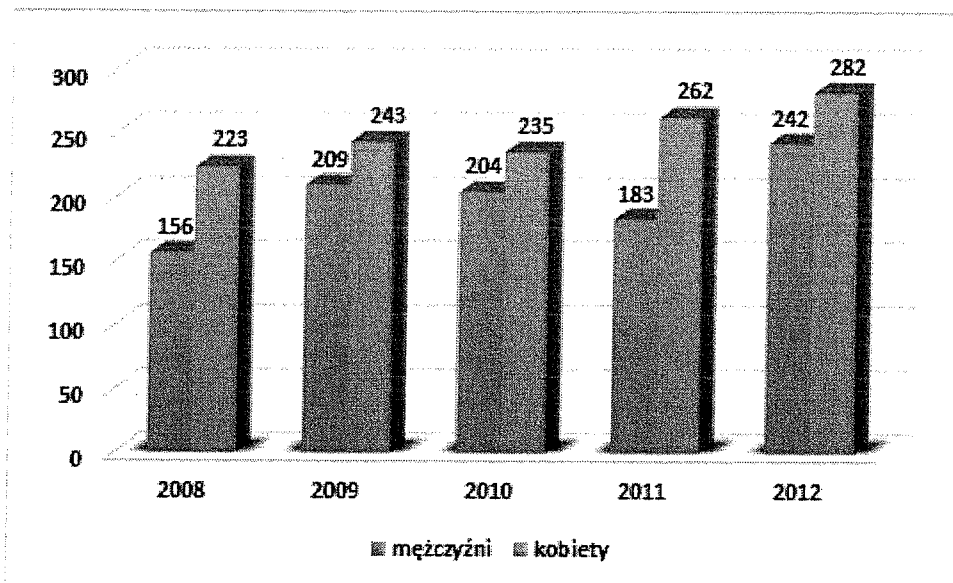
Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci [osoba]					
ogółem	379	452	439	445	524
mężczyźni	156	209	204	183	242
kobiety	223	243	235	262	282
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [%]					
ogółem	11,5	13,6	13,1	13,3	15,7
mężczyźni	8,9	11,7	11,4	10,3	13,5
kobiety	14,4	15,8	15,2	16,8	18,2

Źródło: GUS

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dąbrowa Biskupia w 2012 roku wynosił 15,7% i kształtował się na wyższym poziomie co w przypadku kujawsko-pomorskiego (11,1%) i nieco wyższym poziomie co w przypadku powiatu inowrocławskiego (14,3%).

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Koziańska

Wykres 5. Osoby bezrobotne wg płci na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

4.9. Sytuacja gospodarcza

Położenie Gminy Dąbrowa Biskupia przy drodze nr 252 Inowrocław - Włocławek i przy drodze 246 Dąbrowa Biskupia - Złotniki Kujawskie, z dala od szlaków kolejowych i dużych miast, nie przyczyniło się w przeszłości do rozwoju zakładów usługowych i produkcyjnych.

Pomimo tego, to działa tu kilka większych zakładów przemysłowych i instytucji powiązanych przede wszystkim z rolnictwem. Są to m.in.: Zakłady Mięsne „Viando” w Radojewicach, Mieszalnia Pasz „Sobrol” w Ośniszczewie oraz tartak w Modliborzycach. Kilka mniejszych podmiotów gospodarczych zajmuje się zaopatrzeniem rolnictwa w pasze, środki ochrony roślin itp. W Dąbrowie Biskupiej działa stacja paliw. Ponadto, na terenie Gminy funkcjonuje kilku producentów drobiu oraz kilka gospodarstw specjalizujących się w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Rolnictwo generalnie ukierunkowane jest na zaopatrzenie zakładów warzywno-owocowych i produkcję buraka cukrowego.

Według danych GUS, na terenie Gminy na koniec 2013 roku działało 300 podmiotów gospodarczych, z czego 4,3% w sektorze publicznym, a 95,7% w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarczych od 2008 roku zmniejszyła się o ok. 8,5%, przede wszystkim ze względu na spadek liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym.

W sektorze publicznym od 2008 roku przybył jeden podmiot.

Największy udział w sektorze prywatnym stanowi działalność gospodarcza osób fizycznych (79,4% podmiotów sektora prywatnego).

Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela 7.

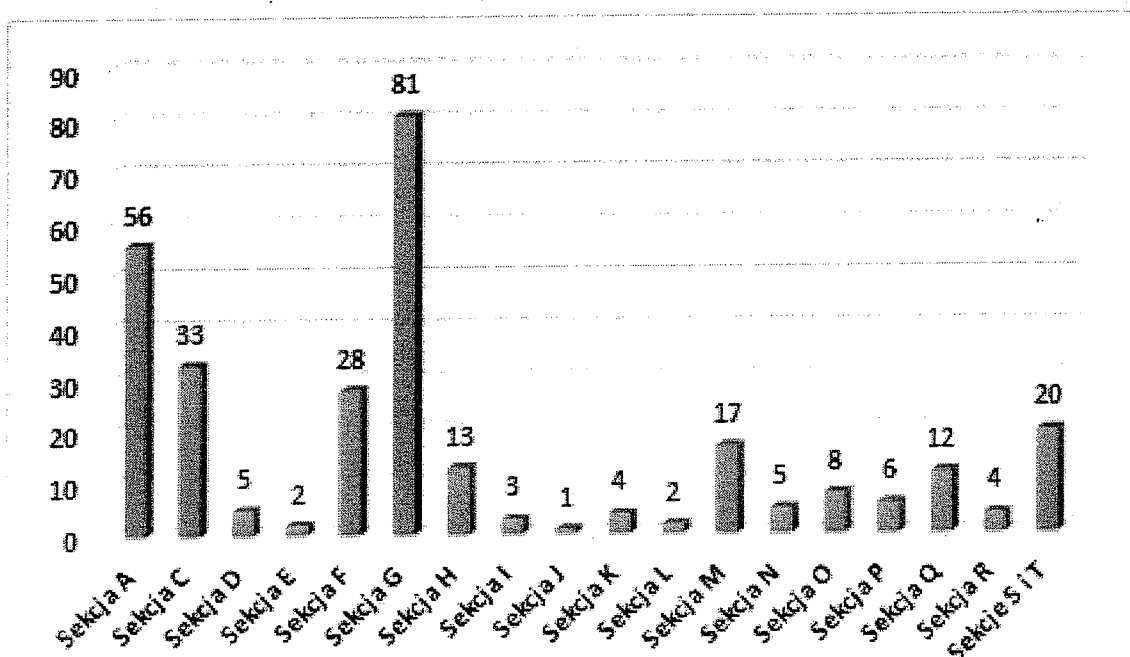
Tabela 7. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Dąbrowa Biskupia w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem	328	327	309	296	290	300
sektor publiczny - ogółem	12	12	11	12	13	13
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	8	8	9	11	10
sektor prywatny - ogółem	316	315	298	284	277	287
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	268	260	240	227	221	228
sektor prywatny - spółki handlowe	6	11	13	15	15	16
sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	2	2	1	2
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	9	11	12	12	12	13

Źródło: GUS

Prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia koncentrowała się w 2013 roku na handlu hurtowym i detalicznym, rolnictwie, przetwórstwie przemysłowym. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w sektorze prywatnym prezentuje wykres 6.

Wykres 6. Struktura działalności gospodarczej w Gminie Dąbrowa Biskupia w 2013 roku wg sekcji PKD 2007

PRZEWODNICZĄCY RADY
Łania
Miroslawa Kosińska

Źródło: GUS

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”

Legenda:

A	Roľnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Zmiany wskaźników dotyczących aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy Dąbrowa Biskupia w latach 2011-2012, na tle danych dla kraju, województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu inowrocławskiego prezentuje tabela 8.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze – wskaźniki

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa Biskupia		Powiat Inowrocławski		Województwo Kujawsko- Pomorskie		Polska	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	574	561	800	813	879	897	1 004	1 032
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	72	45	88	83	87	85	90	93
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	82	56	94	71	94	67	100	65

Źródło: Dane GUS

4.10. Infrastruktura techniczno-inżynierska gminy

INFRASTRUKTURA SIECIOWA: WODOCIĄGI, KANALIZACJA

Do zbiorowego wodociągu podłączonych jest 28 z 28 miejscowości zlokalizowanych na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia. Łącznie stanowi to 99, 7% mieszkańców Gminy. Są to miejscowości: Dąbrowa Biskupia, Nowy Dwór, Chróstowo, Walentynowo, Przybysław, Pieranie, Sobiesierne, Bąkowo, Głojkowo, Radojewice, Niemojowo, Pieczyska, Brudnia, Stanomin, Zagajewice, Modliborzyce, Rejna, Parchanie, Parchanki, Ośniszczewo, Wola Stanomińska, Mleczkowo, Chlewiska, Konary, Dziewa, Wonorze, Ośniszczewko, Zagajewiczki.

Rozbudowa sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne, co z pewnością pozytywnie wpływa na stan zdrowia użytkowników sieci. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność Gminy dla obecnych i potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

W 2013 roku wykonano II etap modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Parchanie tytuł operacji „Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Podziemnej w m. Parchanie gm. Dąbrowa Biskupia- branża elektryczna, AKPiA i budowlana”. Koszt całkowity inwestycji 626195,44 zł.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia znajdują się dwa ujęcia wód podziemnych służące do zaopatrywania ludności w wodę pitną:

- ujęcie w m. Dąbrowa Biskupia – 2 studnie, wydajność 1500 m³/d,
- ujęcie w m. Parchanie – 3 studnie, wydajność 1200 m³/d.

zgodnie z danymi GUS, na koniec 2012 roku, na terenie Gminy funkcjonowała sieć **kanalizacyjna** o długości 37,6 km, do której podłączonych było 291 połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków w ramach kanalizacji ciśnieniowej podłączone są miejscowości: Dąbrowa Biskupia, Przybysław, Bąkowo, Pieranie, Sobiesierne, Wola Stanomińska, Stanomin, Ośniszczewko.

Pomimo, że Gmina Dąbrowa Biskupia posiada opracowany Program gospodarki ściekowej, to nie ma możliwości dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy, ponieważ miejscowości poza wyznaczoną aglomeracją nie spełniają współczynnika aglomeracji czyli 120 osób na 1 km przesyłowy sieci. W związku z niskim wskaźnikiem zaludnienia (35 osób na 1 km²), na terenie Gminy, wdrażany jest system opierający się na instalowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków. Istnieje konieczność w przyszłości rozważenia

generalnej modernizacji istniejącej oczyszczalni lub zainstalowania w miejsce istniejącej już, nowoczesnej w pełni funkcjonalnej oczyszczalni zbliżonej do tzw. „samograja”.

W miejscowości Parchanie celem ochrony ujęcia wody ścieki komunalne oczyszczane są w przydomowych mechaniczno – biologicznych oczyszczalniach ścieków wpiętych w cztery kolektory ściekowe, a następnie ścieki oczyszczone są wyprowadzane poza miejscowość do rowów melioracyjnych.

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Dąbrowie Biskupiej, której odbiornikiem jest rzeka Tażyna - zlewnia rzeki Wisła.

Oczyszczalnia została przekazana do eksploatacji w 1996 roku, a w listopadzie 2000 roku została odebrana po ostatniej modernizacji i automatyzacji. Oczyszczalnia obsługuje ok. 2 050 mieszkańców.

Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym docelowa przepustowość oczyszczalni wynosi $Q_{\max d} = 332,1 \text{ m}^3/\text{d}$ oraz $Q_{\text{śrd}} = 245 \text{ m}^3/\text{d}$.

Przepustowość rzeczywista wynosi $225 \text{ m}^3/\text{d}$ (gdzie $Q_{\max d} = 332,11 \text{ m}^3/\text{d}$, a $Q_r = 89425 \text{ m}^3$).

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków jest źródłem powstawania takich odpadów jak skratki (19 08 01), piasek z piaskowników (19 08 02) oraz osady ściekowe (19 08 05).

Do października 2012 r. osady ściekowe oraz zawartość piaskownika i skratki były unieszkodliwiane w procesie D5 na miejscowym składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Stanominie. Po zamknięciu składowiska w/w odpady trafiają na inne składowiska. Istnieje również możliwość rolniczego wykorzystania osadów ściekowych.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków:

- zlokalizowane w miejscowości – Parchanie – 45 szt., Ośniszczewo - 1 szt., Nowy Dwór - 1 szt., Wonorze - 1 szt., Zagajewice - 1 szt., Chlewiska - 1 szt., Konary - 1 szt., Radojewice - 2 szt., Chróstowo - 1 szt.,
- liczba mieszkańców objętych inwestycją – 510 osób,
- rodzaj oczyszczalni: mechaniczno – biologiczne - 54 szt.,
- łączna przepustowość projektowanych oczyszczalni ścieków - $46,05 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

(wg pozwolenia wodno-prawnego):

$Q_{\text{dśr}}$ - $17,40 \text{ m}^3/\text{dobę}$

Q_{dmax} - $22,57 \text{ m}^3/\text{dobę}$

RLM - 320

- ilość ścieków dopływająca na oczyszczalnię na dzień zakończenia zadania:

$Q_{\text{dśr}}$ - $14,0 \text{ m}^3/\text{dobę}$

Q_{dmax} - 20,0 m³/dobę

RLM - 320

- odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest: Kanał Parchański, gminne rowy melioracyjne na działkach nr: 89/2, 167, 73, 89/2, 25, 141, ob. geodezyjny Parchanie, gminny rów melioracyjny na działce nr: 49 ob. geodezyjny Ośniszczewo,
- zlewnia: Tażyna (dopływ Wisły).

Grupowe oczyszczalnie, mechaniczno - biologiczne z zatapialnym złożem biologicznym i z filtrem odpływowym ścieków:

- zlokalizowane w miejscowości: Brudnia (1 szt.), Modliborzyce (1 szt.), Dziewa (1 szt.), Mleczkowo (1 szt.), Parchanie (3 szt.) – gdzie nastąpi ochrona ujęcia wody pitnej,
- zasięg oddziaływania: miejscowości: Brudnia, Modliborzyce, Dziewa, Mleczkowo, Parchanie – gmina Dąbrowa Biskupia,
- rodzaj oczyszczalni: oczyszczalnie mechaniczno - biologiczne z zatapialnym złożem biologicznym i z filtrem odpływowym,
- łączna przepustowość oczyszczalni ścieków (wg pozwolenia wodno-prawnego):

$Q_{dśr}$ - 29,40 m³/dobę

Q_{dmax} - 32,34 m³/dobę

RLM - 245

- ilość ścieków dopływająca na oczyszczalnię na dzień zakończenia zadania:

$Q_{dśr}$ - 28,00 m³/dobę

Q_{dmax} - 30,00 m³/dobę

RLM - 245

- odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest: Kanał Parchański, gminny rów melioracyjny nr R-H, gminny rów melioracyjny nr R-E
zlewnia: Tażyna (dopływ Wisły).

W związku z realizacją w/w inwestycji w latach 2014-2015 Gmina nie planuje dalszej realizacji inwestycji własnych w zakresie gospodarki ściekowej (dalsza budowa oczyszczalni przydomowych ma być realizowana przez indywidualnych właścicieli posesji). W tym celu Gmina udziela mieszkańcom dotację celową na budowę oczyszczalni przydomowych. Warunkiem koniecznym do uzyskania dotacji jest likwidacja istniejącego szamba (w ramach dotacji pobudowano już 21 oczyszczalni).

ZAOPATRZENIE W PALIWA GAZOWE

Gmina Dąbrowa Biskupia leży poza przebiegiem sieci zasilających w gaz ziemny i wg informacji Urzędu Gminy nie zamierza się podejmować działań na rzecz rozwoju sieci.

Przy tak dużym rozproszeniu osadnictwa bardzo wątpliwe wydaje się osiągnięcie efektywności ekonomicznej sieci.

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia większość instalacji wytwarzających ciepło stanowią indywidualne kotłownie węglowe i olejowe. Ma to bezpośredni wpływ na jakość powietrza w obrębie większych skupisk budynków i wskazuje jednocześnie na znaczny udział emisji energetycznej, a w tym w szczególności niskiej emisji.

ZAOPATRZENIE W ENERGIE ELEKTRYCZNA

Na terenie Gminy istnieje rozbudowana sieć elektroenergetyczna głównie NN i częściowo SN. Wszystkie miejscowości mają dostęp do sieci elektroenergetycznej, drogi są oświetlone. Istniejące sieci energetyczne pozwalają na zaspokojenie potrzeb odbiorców na terenie Gminy.

INFRASTRUKTURA DROGOWA I TRANSPORT

Przez obszar Gminy Dąbrowa Biskupia przebiegają następujące **szlaki komunikacyjne**:

- drogi wojewódzkie:
  - o Nr 252 Inowrocław – Dąbrowa Biskupia - Włocławek,
  - o Nr 246 Paterek – Szubin – Łabiszyn – Złotniki Kuj. – Gniewkowo – Dąbrowa Biskupia;
- drogi powiatowe (nr 2571, 2570, 2572, 2573, 2545, 2544, 2543, 2542, 2531, 2532, 2536, 2530, 2537) o długości ok. 57 km;
- drogi gminne o długości ok. 43 km (w tym drogi o nawierzchni utwardzonej mają długość ok. 21 km, a drogi o nawierzchni gruntowej ok. 22 km).

Wykaz dróg powiatowych i gminnych przedstawia tabela 9.

Poza torowiskiem nieczynnej kolejki wąskotorowej przez obszar Gminy Dąbrowa Biskupia nie przebiega żadna trakcja kolejowa.

Tabela 9. Wykaz dróg powiatowych i gminnych na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

Lp.	Nazwa drogi	Numer drogi
DROGI POWIATOWE		
1.	Ośniszczewo - Zduny	2530C
2.	Murzynno - Wonorze	2531C
3.	Zagajewice - Ośniszczewo	2532C
4.	Parchanie - Gąski	2537C
5.	Modliborzyce - Pieranie	2542C
6.	Szadłowice - Parchanie	2536C

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”

7.	Ośniszczewko – Brudnia – Stanomin	2543C
8.	Stanomin – Mleczkowo – Chlewiska	2544C
9.	Jacewo - Ośniszczewko	2545C
10.	Pieranie - Papros	2570C
11.	Dziewa - Konary	2571C
12.	Bąkowo – Przybysław - Chróstowo	2572C
13.	Dąbrowa Biskupia - Przybysław	2573C
DROGI GMINNE		
1.	Parchanie – Szpital (do granicy Gminy)	150601C
2.	Radojewice - Niemojowo	150602C
3.	Modliborzyce - Brudnia	150603C
4.	Mleczkowo – Wilkostowo (do granicy Gminy)	150604C
5.	Mleczkowo – Zduny (do granicy Gminy)	150605C
6.	Chlewiska – Straszewo (do granicy Gminy)	150606C
7.	Dąbrowa Biskupia – Nowy Dwór - Rejna	150607C
8.	Dziewa - Konary	150608C
9.	Radojewice - Kolonia I	150609C
10.	Radojewice - Kolonia II	150610C
11.	Chróstowo wieś	150611C
12.	Chlewiska - Walentynowo	150612C
13.	Zagajewiczki wieś	150613C
14.	Ośniszczewo – Żyrostawice (do granicy Gminy)	150614C
15.	Ośniszczewo – Opoczki (do granicy Gminy)	150615C
16.	Wola Stanomińska – Zduny (do granicy Gminy)	150616C
17.	Dąbrowa Biskupia – ul. Słoneczna	150621C
18.	Dąbrowa Biskupia – ul. Spacerowa	150622C
19.	Dąbrowa Biskupia – ul. Leśna	150623C
20.	Dąbrowa Biskupia – ul. Budowlana	150624C

Źródło: Urząd Gminy w Dąbrowie Biskupiej

4.11. Gospodarka odpadami

Zgodnie z wykładnią ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 4 ust.1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r., poz. 391), na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Gminy Dąbrowa Biskupia.

PRZENOSIĄCY RĄDY

Mirosława Kosińska

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, a także szczegółowe zasady funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Zgodnie z powyższym, podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina, a nie, jak było do tej pory, właściciel nieruchomości. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowany jest na terenie działki 54/6 w Dąbrowie Biskupiej w jej północno - zachodnim fragmencie (droga dojazdowa do oczyszczalni ścieków).

Na terenie Gminy selektywnie odbierane są następujące rodzaje odpadów: papier, metal; tworzywa sztuczne; szkło; opakowania wielomateriałowe; odpady komunalne ulegające biodegradacji; odpady remontowo-budowlane i rozbiórkowe; sprzęt elektryczny i elektroniczny; przeterminowane leki. Odpady gromadzone są w specjalnie do tego przeznaczonych i oznakowanych pojemnikach. Ich wykaz także znajduje się w treści Regulaminu, podobnie jak częstotliwość odbioru odpadów.

W ramach omawianych przepisów, mieszkańcy za określoną stawkę opłaty (opłata naliczana od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość) mogą oddawać nielimitowane ilości odpadów komunalnych. Mieszkańcy gospodarstw domowych, którzy nie zdecydują się na prowadzenie segregacji, będą ponosić wyższe koszty za odprowadzanie odpadów komunalnych.

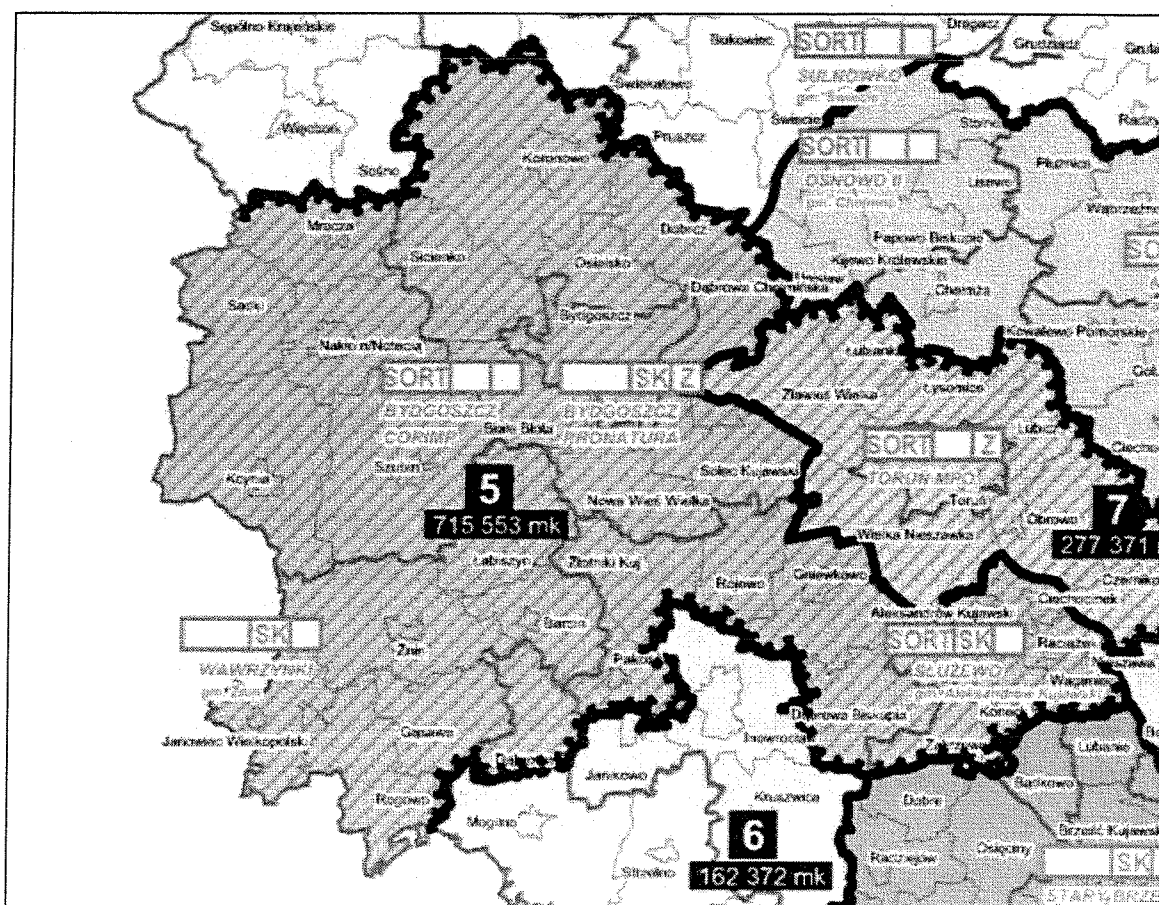
Teren województwa kujawsko-pomorskiego został podzielony na 7 regionów, obejmujące obszary liczące co najmniej 150 000 mieszkańców. Gmina Dąbrowa Biskupia znajduje się w Regionie 5. Bydgoskim. W ramach Regionu Bydgoskiego zrzeszone są 34 gminy środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Liczba mieszkańców Regionu wynosiła 715 533 osób.

W Regionie Bydgoskim, w którym usytuowana jest Gmina Dąbrowa Biskupia, określono następujące instalacje regionalne lub ubiegające się o status regionalnych – stan projektowany po rozbudowie (rok 2014/2015):

- BYDGOSZCZ CORIMP m. Bydgoszcz - „duży RIPOK” w trakcie projektowania części biologicznej MBP i kompostowni odpadów zielonych. Zarządca instalacji: CORIMP Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Wojska Polskiego 65, 85-825 Bydgoszcz;
- BYDGOSZCZ PRONATURA m. Bydgoszcz - „duży RIPOK” w trakcie budowy spalarni odpadów, kompostowni odpadów zielonych i składowiska. Zarządca instalacji: Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o. o. ul. Prądocińska 28, 85-893 Bydgoszcz;

- BYDGOSZCZ REMONDIS m. Bydgoszcz - „duży RIPOK” Istniejący w zakresie MBP i kompostowni odpadów zielonych. Zarządca instalacji: Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. ul. Inwalidów 45, 85-001 Bydgoszcz;
- GIEBIA gm. Pakość - „mały RIPOK” Istniejący w zakresie składowiska i kompostowni odpadów zielonych. Zarządca instalacji: Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość;
- WAWRZYNKI gm. Żnin - „mały RIPOK” istniejący w zakresie MBP i kompostowni odpadów zielonych. Zarządca instalacji: USKOM ŻNIN Sp. z o.o. Wawrzyńki 35, 88-400 Żnin;
- SŁUŻEWO gm. Aleksandrów Kujawski - „mały RIPOK” planowany w zakresie MBP, kompostowania odpadów zielonych i składowiska. Zarządca instalacji: EKOSKŁAD Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. ul. Polna 87, 87-700 Służewo.

Rysunek 5. Regiony gospodarki odpadami komunalnymi w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017
z perspektywą na lata 2018-2023

PRZEWODNICĄCY RADY

Mirosława Kosińska

W Regionie 5 Bydgoskim dopuszczalna jest rozbudowa składowisk odpadów. Przewidywana jest rozbudowa składowiska odpadów w Wawrzyńkach oraz w Bydgoszczy przy ul. Prądocińskiej.

Dla Regionu 5 Bydgoskiego zostały również wyznaczone instalacje do zastępczej obsługi regionów do czasu uruchomienia RIPOK (stan na 2012 r.):

- BYDGOSZCZ CORIMP m. Bydgoszcz - sortownia odpadów komunalnych;
- BYDGOSZCZ PRONATURA m. Bydgoszcz - instalacja przetwarzania odpadów biodegradowalnych - przyzma energetyczna, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne;
- SŁUŻEWO gm. Aleksandrów Kujawski - sortownia odpadów surowcowych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- WAWRZYŃKI gm. Żnin - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie została wyznaczona żadna instalacja zastępcza.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia składowisko odpadów zlokalizowane jest na południe od miejscowości Stanomin, w północnej części gminy Dąbrowa Biskupia. Składowisko eksploatowane jest od 1993 r.

W system sieci monitoringowej na składowisku odpadów w m. Stanomin wchodzi następujące punkty obserwacyjne: 3 piezometry monitorujące jakość wód podziemnych (P1, P2, P3), zbiornik odcieków oraz 3 studzienki odgazowujące (od S-1 do S-3).

Składowisko odpadów na terenie Gminy w celu kontroli oddziaływania obiektu na środowisko, zostało poddane badaniom. W ramach kontroli zbadano:

- Poziom wód podziemnych,
- Skład wód podziemnych,
- Skład i objętość wód odciekowych,
- Skład i emisja gazu składowiskowego,
- Wielkość opadu atmosferycznego,
- Skład i struktura odpadów na składowisku,
- Osiadanie powierzchni składowiska wraz z obliczeniem objętości zdeponowanych odpadów i obliczeniem wolnej objętości,
- Kontrola stateczności zboczy.

Jakość wody z piezometrów określono na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”

oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143, poz. 896). Poniżej przedstawiono wyniki badań jakości wody w piezometrach.

Tabela 10. Wyniki badań w piezometrach - 2013 r.

Oznaczenie	Jednostka	Piezometr P1				KLASA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH				
						Dobry stan chemiczny			Słaby stan chemiczny	
Data pobrania próbek		2013-02-26	2013-05-22	2013-08-28	2013-11-26	I	II	III	IV	V
Rzędna zwierciadła wód poniżej kryzy	m p.p.k.	6,10	5,80	5,00	6,20	---	---	---	---	---
Odczyn (pH)	-	6,9	7,1	6,9	7,6	---	---	---	---	---
Przewodność elektryczna właściwa (PEW)	µS/cm	763	882	1332	846	760	2500*	2500*	3000	> 3000
Ołów (Pb) ^{tr}	mg/l	<0,0040	<0,0040	<0,0040	<0,0040	0,01	0,025	0,1*	0,1*	> 0,1
Kadm (Cd) ^{tr}	mg/l	<0,00030	<0,00030	<0,00030	<0,00030	0,001	0,003	0,005	0,01	> 0,01
Miedź (Cu)	mg/l	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	0,01	0,05	0,2	0,5	> 0,5
Cynk (Zn)	mg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	0,05	0,5	1	2	> 2
Chrom (VI)	mg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	---	---	---	---	---
Rtęć (Hg) ^{tr}	mg/l	<0,000050	<0,000050	<0,000050	<0,000050	0,001*	0,001*	0,001*	0,005	> 0,005
Ogólny węgiel organiczny (OWO)	mg/l	3,1	2,5	4,9	4,8	5	10*	10*	20	> 20
Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ^{tr}	mg/l	<0,000036	<0,000036	<0,000036	<0,000036	0,0001	0,0002	0,0003	0,0005	> 0,0005
Oznaczenie	Jednostka	Piezometr P2				KLASA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH				
		Dobry stan chemiczny			Słaby stan chemiczny					
Data pobrania próbek		2013-02-26	2013-05-22	2013-08-28	2013-11-26	I	II	III	IV	V
Rzędna zwierciadła wód poniżej kryzy	m p.p.k.	**	5,30	6,05	6,20	---	---	---	---	---
Odczyn (pH)	-	**	6,9	6,9	7,1	---	---	---	---	---
Przewodność elektryczna właściwa (PEW)	µS/cm	**	7190	7170	5280	700	2500*	2500*	3000	> 3000
Ołów (Pb) ^{tr}	mg/l	**	<0,0040	<0,0040	<0,0040	0,01	0,025	0,1*	0,1*	> 0,1
Kadm (Cd) ^{tr}	mg/l	**	<0,00040	0,00082	0,00057	0,001	0,003	0,005	0,01	> 0,01
Miedź (Cu)	mg/l	**	0,014	0,019	0,020	0,01	0,05	0,2	0,5	> 0,5
Cynk (Zn)	mg/l	**	<0,050	<0,050	<0,050	0,05	0,5	1	2	> 2
Chrom (VI)	mg/l	**	<0,010	<0,010	<0,010	---	---	---	---	---
Rtęć (Hg) ^{tr}	mg/l	**	<0,000050	<0,000050	<0,000050	0,001*	0,001*	0,001*	0,005	> 0,005
Ogólny węgiel organiczny (OWO)	mg/l	**	22,7	11,6	54,6	5	10*	10*	20	> 20
Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ^{tr}	mg/l	**	<0,000036	<0,000036	<0,000036	0,0001	0,0002	0,0002	0,0005	> 0,0005
Oznaczenie	Jednostka	Piezometr P3				KLASA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH				
		Dobry stan chemiczny			Słaby stan chemiczny					
Data pobrania próbek		2013-02-26	2013-05-22	2013-08-28	2013-11-26	I	II	III	IV	V
Rzędna zwierciadła wód poniżej kryzy	m p.p.k.	4,30	3,85	4,15	4,30	---	---	---	---	---
Odczyn (pH)	-	7,7	7,8	7,0	7,5	---	---	---	---	---
Przewodność elektryczna właściwa (PEW)	µS/cm	971	312	1977	1601	760	2500*	2500*	3000	> 3000
Ołów (Pb) ^{tr}	mg/l	<0,0040	<0,0040	<0,0040	<0,0040	0,01	0,025	0,1*	0,1*	> 0,1
Kadm (Cd) ^{tr}	mg/l	<0,00030	<0,00030	<0,00030	<0,00030	0,001	0,003	0,005	0,01	> 0,01
Miedź (Cu)	mg/l	0,0025	0,0030	0,0069	0,0023	0,01	0,05	0,2	0,5	> 0,5
Cynk (Zn)	mg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	0,05	0,5	1	2	> 2
Chrom (VI)	mg/l	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010	---	---	---	---	---
Rtęć (Hg) ^{tr}	mg/l	<0,000050	<0,000050	<0,000050	<0,000050	0,001*	0,001*	0,001*	0,005	> 0,005
Ogólny węgiel organiczny (OWO)	mg/l	8,5	4,6	8,4	6,3	5	10*	10*	20	> 20
Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ^{tr}	mg/l	<0,000036	<0,000036	<0,000036	<0,000036	0,0001	0,0002	0,0003	0,0005	> 0,0005

Źródło: Monitoring Składowiska Odpadów Komunalnych w m. Stanomin – raport za 2013 r.

„Analiza wyników badań próbek wód podziemnych z rejonu monitorowanego składowiska wykazała podwyższone wartości przewodności elektrolitycznej właściwej oraz podwyższone koncentracje ogólnego węgla organicznego w piezometrze P2, plasujące się w V klasie jakości wód. W piezometrze P2 również odnotowano charakterystyczne dla II klasy jakości

stężenia miedzi. Natomiast w piezometrze P3 stwierdzono w I, III oraz IV serii pomiarowej podwyższone wartości przewodności elektrolitycznej właściwej, oraz ogólnego węgla organicznego oscylujące w granicach II klasy jakości. Nieco wyższe stężenia, na poziomie II klasy, posiadała również wartość przewodności elektrolitycznej właściwej w piezometrze P1. Pozostałe analizowane parametry kształtowały się na poziomie właściwym dla wód I klasy jakości” (str.21).

Źródło: Monitoring Składowiska Odpadów Komunalnych w m. Stanomin – raport za 2013 r.

5. Założenia Programu ochrony środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia

5.1. Uwarunkowania zewnętrzne realizacji Programu

5.1.1. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych Unii Europejskiej

STRATEGIA UE

Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe).
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

EUROPEJSKA STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dokument ma na celu zrównoważony wzrost gospodarczy i wysoki poziom życia z ochroną środowiska naturalnego. Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską z dnia 26 czerwca 2006 r. Strategia ta koncentruje się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z zarządzaniem zasobami naturalnymi oraz wskazuje sposoby produkcji i konsumpcji mające na celu ochronę ograniczonych zasobów Ziemi. Głównymi założeniami dokumentu jest wzrost dobrobytu poprzez podejmowanie działań w ochronie środowiska naturalnego, sprawiedliwość i spójność społeczną, wzrost dobrobytu gospodarczego, jak również wypełniania obowiązków na arenie międzynarodowej, wspólnotowej. W związku z powyższym, Polska jako kraj będący członkiem Unii Europejskiej, zobowiązany jest do realizacji niniejszych założeń na szczeblu krajowym.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY

Pakiet ten został przyjęty 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z czym dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

5.1.2. Uwarunkowania wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016

Główne cele wynikające z polityki ekologicznej państwa dotyczące Gminy Dąbrowa Biskupia:

1) W zakresie poprawy jakości środowiska:

- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi,
- spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- minimalizacja zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem,
- wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

2) W zakresie ochrony przyrody:

- zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

3) W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:

- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

4) W zakresie zadań systemowych:

- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,

- upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
- zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- współpraca z sąsiednimi gminami.

POLITYKA KLIMATYCZNA POLSKI. STRATEGIE REDUKCJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH W POLSCE DO 2020 ROKU

Dokument przygotowany w wyniku zobowiązań wobec Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w celu opracowania i wdrożenia państwowej strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym także mechanizmów ekonomicznych i administracyjnych, oraz okresowej kontroli jej wdrażania.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. Dokument ten stanowi załącznik do Uchwały Rady Ministrów nr 2002/2009. W dokumencie, jako priorytetowe wyznaczono kierunki działań na rzecz: efektywności i bezpieczeństwa energetycznego (opartego na własnych zasobach surowców), zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rozwoju konkurencyjnych rynków paliw i energii oraz ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko.

KRAJOWY PLAN DZIAŁAŃ DOTYCZĄCY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

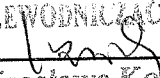
Dokument ten określa cel indykatywny w zakresie oszczędności energii na rok 2016 wyrażony w jednostce bezwzględnej, który ma być osiągnięty w ciągu dziewięciu lat począwszy od roku 2008.

5.1.3. Uwarunkowania wynikające z Polityki Ekologicznej województwa kujawsko-pomorskiego

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Dąbrowa Biskupia w zakresie ochrony środowiska, wynikają z następujących dokumentów strategicznych województwa kujawsko-pomorskiego:

- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kozłowska

Wszelkie cele i działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia muszą być zbieżne z celami i działaniami ujętymi w dokumentach strategicznych województwa kujawsko-pomorskiego, a także przyczyniać się do ich realizacji. W związku z tym, etap formułowania priorytetów i celów ekologicznych dla Gminy Dąbrowa Biskupia, został poprzedzony analizą zewnętrznych uwarunkowań, podyktowanych polityką ekologiczną województwa kujawsko-pomorskiego.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2020

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r. Celem nadrzędnym Strategii województwa kujawsko-pomorskiego jest **poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju**. W dokumencie wskazano trzy priorytetowe obszary działań strategicznych, działania strategiczne oraz główne kierunki działań strategicznych.

Jednym z priorytetowych obszarów jest **unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu** m.in. poprzez zachowanie i wzbogacenie zasobów środowiska przyrodniczego (utrwalanie, wzbogacanie systemu ekologicznego regionu oraz rewaloryzację środowiska przyrodniczego). Cele strategiczne i cele operacyjne realizowane są w oparciu o następujące zasady:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada ładu przestrzennego,
- zasada koordynacji rozwoju,
- zasada subsydiarności,
- zasada partnerstwa publiczno-prywatnego i partnerstwa publiczno-społecznego,
- zasada terytorialnego zróżnicowania kierunków polityki rozwoju.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który został przyjęty Uchwałą Nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki rozwoju regionu w układzie przestrzennym. Jego istotą jest neutralizowanie istniejących i potencjalnych kolizji w zagospodarowaniu przestrzennym, którym często towarzyszą konflikty społeczne, głównie w relacjach: człowiek – gospodarka – środowisko.

W dokumencie tym sformułowano **obszary o podobnych uwarunkowaniach rozwoju**. Gmina Dąbrowa Biskupia została zaliczona do *południowo-zachodniego obszaru*, który

swoim zasięgiem obejmuje m.in. powiat inowrocławski. Obszar ten ma charakter wielofunkcyjny – dominuje funkcja rolnicza, duże znaczenie ma funkcja turystyczna.

Celem głównym Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego jest *„Zbudowanie struktur funkcjonalno – przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców”*.

Cel główny realizowany będzie za pomocą celów szczegółowych. Inwestycje będące przedmiotem niniejszego programu wpisują się w **cel szczegółowy 2**: *„Zwiększenie atrakcyjności regionu w wymiarze europejskim jako pochodnej jego walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, wysokich standardów życia mieszkańców, wysoce sprawnych systemów infrastruktury technicznej, dogodnych powiązań ze światem zewnętrznym”*. W ramach przedmiotowego celu wspierane będą przedsięwzięcia w zakresie poprawy stanu infrastruktury technicznej, które mają bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska przyrodniczego (w tym jakości powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, gleb) regionu oraz zwiększenie standardu życia mieszkańców danego regionu.

W Planie wskazano, że działania odnoszące się do środowiska przyrodniczego powinny skutkować:

- przestrzennym powiększeniem obecnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu w regionie,
- zwiększeniem powierzchni zalesionych i zadrzewionych, zwłaszcza na terenach poza wielkoprzestrzennym systemem ochrony przyrody i krajobrazu,
- poprawą jakości wód rzek i jezior,
- eliminacją zagrożeń ekologicznych na obszarach obecnie znacznie zagrożonych,
- zmniejszeniem powierzchni zagrożonych erozją gleb,
- uporządkowaniem gospodarki odpadami,
- spełnieniem norm w zakresie czystości powietrza atmosferycznego i hałasu,
- podwyższeniem atrakcyjności wielu terenów dla ich rekreacyjnego wykorzystania.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2011-2014 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XVI/299/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 grudnia 2011 r. Podstawowym celem ekologicznym wskazanym w Programie jest *zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego. Naczelną zasadą ochrony*

środowiska jest zrównoważony rozwój. W Programie sformułowano również cztery cele ekologiczne oraz odpowiadające im priorytety:

- **poprawa jakości środowiska:**
  - poprawa jakości wody,
  - poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu,
  - poprawa klimatu akustycznego,
  - ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
  - ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi,
  - zarządzanie środowiskiem w aspekcie ochrony zdrowia;
- **zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii:**
  - materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość,
  - kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy,
  - wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych;
- **ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych:**
  - prawna ochrona przyrody,
  - ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
  - ochrona powierzchni ziemi i gleb,
  - ochrona zasobów kopalin;
- **działania systemowe w ochronie środowiska:**
  - edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska,
  - rozwój badań i postęp techniczny,
  - planowanie przestrzenne w ochronie środowiska,
  - aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2012-2017
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2023**

Dokument stanowi załącznik do Uchwały Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. Plan został opracowany zgodnie z wytycznymi Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014 i określa cele, których realizacja przyczyni się do dojścia do systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. W dokumencie zostało podkreślone, że w pełni zrealizowane zasady gospodarki odpadami, przyczynią się do osiągnięcia wysokiej jakości życia w czystym i bezpiecznym środowisku. Dokument określa zakres zadań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w sposób zapewniający ochronę wszystkich elementów środowiska oraz z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych oraz uwarunkowań ekonomicznych, jak również

z uwzględnieniem poziomu technicznego istniejącej infrastruktury. Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami w regionie jest zapobiegania powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemów odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców oraz ponowne wykorzystanie odpadów, a także bezpieczne dla środowiska ich unieszkodliwianie.

5.1.4. Uwarunkowania wynikające z Polityki Ekologicznej Powiatu Inowrocławskiego **STRATEGIA ROZWOJU POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2007-2015**

Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 została przyjęta uchwałą Nr XIII/129/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 r.

W dokumencie tym została sformułowana misja rozwoju powiatu inowrocławskiego, którą jest: *„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez partnerskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu.”*

Misja powiatu będzie realizowana za pośrednictwem 3 celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1: Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców;
- Cel strategiczny 2: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu;
- Cel strategiczny 3: Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu.

Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano cele operacyjne, które będą realizowane poprzez zadania. Cele zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia, które polega na koncentracji uwagi na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji.

Inwestycje uwzględnione w niniejszym programie ochrony środowiska wpisują się w następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego:

- Cel strategiczny 2: *Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu;*
  - Cel operacyjny 2.1. *Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu inowrocławskiego;*
    - Zadanie 2.1.2. Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Inowrocław – kompleksowe uzbrojenie obejmuje m.in. uzbrojenie w sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową, co wiąże się z jej budową na tym terenie;
- Cel strategiczny 3: *Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu;*
  - Cel operacyjny 3.1. *Rozwój infrastruktury drogowej* - Głównym założeniem niniejszego celu jest inicjowanie działań na rzecz utworzenia partnerskiego

projektu modernizacji układu komunikacyjnego na terenie powiatu. W ramach wskazanego celu realizowane będą przedsięwzięcia polegające na poprawie dostępności komunikacyjnej powiatu poprzez powiązanie modernizacji połączeń drogowych z regionalnym układem transportowym oraz modernizacji i przebudowie ulic, dróg, przepraw mostowych oraz obiektów inżynierskich na terenie powiatu. Cel obejmuje również rozbudowę systemu ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych. Poprawa infrastruktury drogowej oraz rozbudowa ciągów pieszo - rowerowych na terenie powiatu przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza atmosferycznego (tzw. Emisja liniowa);

- o Cel operacyjny 3.2. *Poprawa jakości transportu publicznego na terenie powiatu* - obejmuje zakup autobusów dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Inowrocławiu. Dzięki temu zmniejszy się natężenie pojazdów samochodowych na terenie powiatu, a co za tym idzie – zmniejszy się zanieczyszczenie powietrza w wyniku emisji liniowej;
- o Cel operacyjny 3.4. *Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego* - ukierunkowany jest na rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w szczególności na obszarach wiejskich, racjonalną gospodarkę odpadami na terenie powiatu, wspieranie konserwacji urządzeń melioracji szczegółowej. Cel ten obejmuje również rewitalizację jeziora „Nowe” w Suchatówce oraz termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu inowrocławskiego, w tym szkół i instytucji pomocy społecznej;
- o Cel operacyjny 3.5. *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku* – cel poświęcony jest infrastrukturze energetycznej przyjaznej środowisku. Zakłada realizację przedsięwzięć gazyfikacji wsi oraz wykorzystanie gazu składowiskowego jak źródła energii odnawialnej;
- o Cel operacyjny 3.6. *Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych* - realizuje zadania polegające na kreowaniu postaw proekologicznych wśród mieszkańców powiatu poprzez programy edukacyjne oraz organizowanie akcji „Sprzątanie Świata”.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2008-2015

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Inowrocławskiego został przyjęty uchwałą nr XVI/156/2008 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 marca 2008 r.

Przedmiotowy dokument analizuje istotne z punktu rozwoju powiatu dziedziny m.in: środowisko przyrodnicze, uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego, infrastrukturę

techniczną (tj. stan systemu komunikacji, infrastruktury technicznej, stopień uporządkowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej, energetycznej oraz gospodarki odpadami), stan obiektów dziedzictwa kulturowego i turystykę. Dokument identyfikuje istotne obszary problemowe w takich kwestiach jak m.in.: infrastruktura techniczna z uwzględnieniem infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami, turystyka, rekreacja i gospodarka. Ważną częścią dokumentu jest lista zadań do zrealizowania w latach 2008-2015, które mają przyczynić się do poprawy m.in.: stanu środowiska naturalnego, systemu komunikacji i infrastruktury, stanu środowiska kulturowego, warunków i jakości życia mieszkańców powiatu inowrocławskiego i stanowią odpowiedź na problemy zidentyfikowane w części diagnostycznej.

W ramach PLR dla Powiatu Inowrocławskiego, wyznaczone zostały konkretne zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie powiatu oraz Gminy Dąbrowa Biskupia w następujących obszarach:

- infrastruktura drogowa (w tym: przebudowa, modernizacja i budowa dróg, budowa chodników,),
- infrastruktura edukacyjna (w tym termomodernizacja szkół),
- infrastruktura ochrony środowiska (w tym: kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia poprzez zastosowanie rozwiązań alternatywnych; rozbudowa istniejącej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Dąbrowie Biskupiej i modernizacja pod kątem przyjmowania osadów ściekowych z oczyszczalni przydomowych).

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO NA LATA 2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2016-2019

Program ochrony środowiska powiatu inowrocławskiego formułuje cele strategiczne, operacyjne i zadania prowadzące do ochrony środowiska na terenie powiatu.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne i strategiczne, stan środowiska przyrodniczego) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Podobnie jak w Programie ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego wyodrębnione zostały cztery główne cele ekologiczne:

- **Cel I – Poprawa jakości środowiska,**
- **Cel II – Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,**
- **Cel III – Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych,**

• **Cel IV – Działania systemowe w ochronie środowiska.**

Osiągnięcie celów głównych będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i zadań w obrębie siedmiu obszarów priorytetowych:

- 1) Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
- 2) Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa,
- 3) Gospodarka odpadami,
- 4) Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
- 5) Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- 6) Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- 7) Edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe.

Przedsięwzięcia zaproponowane w obrębie wymienionych obszarów w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu inowrocławskiego.

Przyjęte cele powinny być uwzględnione podczas aktualizowania gminnych programów ochrony środowiska, jako główne obszary działań lokalnych na rzecz poprawy warunków życia i stanu środowiska przyrodniczego przy zapewnieniu wysokich standardów ochrony środowiska.

5.2. Uwarunkowania wewnętrzne realizacji Programu

Podstawowe uwarunkowania wewnętrzne dla Gminy Dąbrowa Biskupia w zakresie ochrony środowiska, wynikają z gminnych dokumentów o charakterze strategicznym i planistycznym.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2020

Strategia rozwoju gminy jest planem opisującym najważniejsze obszary aktywności samorządu gminy, pozwalającym na prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o rozpoznane potrzeby społeczności i zidentyfikowane zasoby gminy oraz uwzględniającym warunki funkcjonowania samorządu gminy w jego otoczeniu.

MISJA SAMORZĄDU GMINY DĄBROWA BISKUPIA:

**„GMINA DĄBROWA BISKUPIA - BEZPIECZEŃSTWO, STABILNOŚĆ I ROZWÓJ
W ZINTEGROWANEJ I AKTYWNEJ SPOŁECZNOŚCI”**

Struktura celów strategicznych i operacyjnych w zakresie ochrony środowiska:

➤ **CEL STRATEGICZNY III: *Lepsze warunki życia i pracy;***

– Cele operacyjne:

1. **POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ**, w tym:

- a. Poprawa stanu dróg lokalnych zapewniających dostępność komunikacyjną na terenie całej gminy, zarówno w zakresie dojazdu do osiedli mieszkaniowych jak i do terenów i obiektów o charakterze gospodarczym.
- b. Wspieranie działań samorządu województwa w zakresie rozwoju komunikacji publicznej zapewniającej tanie dojazdy do miejsc pracy i szkół w otoczeniu gminy - rozwój systemu transportu publicznego i promocja korzystania z komunikacji publicznej.

2. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, w tym:

- a. Działania na rzecz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez modernizację sieci wodociągowej i uzupełnienie sieci kanalizacyjnej na obszarach o zabudowie rozproszonej m.in. wsparcie budowy oczyszczalni przydomowych.
- b. Poprawa stanu obiektów gminnych - termomodernizacja szkół i budynków użyteczności publicznej oraz wykorzystanie ekologicznych/odnawialnych źródeł energii (ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne itp.)
- c. Rozwój energetyki odnawialnej na terenie gminy - wykorzystanie obiektów publicznych do montażu systemów solarnych, fermy fotowoltaiczne.

6. Założenia ochrony środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia do 2021 roku

6.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia

Nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla Gminy Dąbrowa Biskupia sformułowano następująco:

**POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO NA TERENIE GMINY DĄBROWA BISKUPIA
POPRAZ DZIAŁANIA SPOŁECZNE I INWESTYCYJNE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA
Z ZACHOWANIEM ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

6.2. Priorytety ekologiczne

Priorytety ekologiczne dla Gminy Dąbrowa Biskupia sprecyzowano na podstawie diagnozy stanu oraz zagrożeń środowiska, a także założeń polityki ekologicznej Polski, województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu inowrocławskiego.

PRIORYTETY EKOLOGICZNE DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA:

- OPTYMALIZACJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ
- OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO ORAZ ROZWÓJ ENERGETYKI ODNAWIALNEJ
- OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

- DOSKONALENIE SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI
- OCHRONA PRZED HAŁASEM
- OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM
- OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU
- EDUKACJA EKOLOGICZNA

Oprócz konieczności zapewnienia spójności z dokumentami strategicznymi, wyznaczając priorytety ekologiczne, a następnie cele i zadania w zakresie polityki ekologicznej Gminy, kierowano się także następującymi zasadami:

- „eliminacji największych problemów”;
- zapobiegania spodziewanym problemom;
- oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych;
- „zanieczyszczający płaci”;
- odpowiedzialności za prowadzone działania;
- skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

7. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

7.1. Jakość wód i stosunki wodne

7.1.1. Stan aktualny

WODY POWIERZCHNIOWE

Sieć hydrograficzną w Gminie Dąbrowa Biskupia tworzą głównie rowy melioracyjne. Największą taką budowlą jest Kanał Parchański w centralnej części Gminy zasilający zlewnię Wisły. Związane są z nim liczne drobne ciek i rowy melioracyjne. Z południowych rejonów następuje odpływ do Kanału Bachorza Duża i Bachorza Mała w zlewni Noteci.

Brak jest zbiorników wód powierzchniowych w postaci jezior - zarośnięte ich pozostałości w formie płytkich wytopisk po bryłach martwego lodu, stanowią obszary zabagnione.

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Ogólnie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wynikiem oddziaływania różnych czynników antropogenicznych takich jak: urbanizacja, rolnictwo, przemysłowanie.

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia należy zaliczyć:

- niski poziom skanalizowania Gminy,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych do wód i do gruntu,
- niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej,

- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi,
- niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

W związku z tym, że Gmina Dąbrowa Biskupia nie jest skanalizowana w 100%, to gospodarka ściekowa oprócz kanalizacji sieciowej oparta jest także na gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych i wywozie ich do punktu zlewczego zlokalizowanego na oczyszczalni ścieków w Dąbrowie Biskupiej.

Nierozpoznana w pełni sytuacja w gospodarce ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych pozwala sądzić, iż prawdopodobnie duża część tych zbiorników nie spełnia wymagań w zakresie właściwego stanu technicznego, a także wywóz zgromadzonych ścieków odbywa się przez firmy niekoniecznie do tego uprawnione, a często także dokonywany przez samych użytkowników (szczególnie w przypadku gospodarstw rolnych) na pola własne w celu rolniczego wykorzystania. Są to działania niezgodne z obowiązującym w tym zakresie prawem. Ponadto, zarówno nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na ścieki, jak i niekontrolowany ich wywóz stanowią poważne zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego. Takie działania powodują zachwianie równowagi biologicznej i gospodarczej.

Do innych głównych problemów występujących na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, gdzie ważną funkcję stanowi rolnictwo, są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) właśnie pochodzenia rolniczego. Ponadto, duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi także niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z powierzchni zanieczyszczonych bezpośrednio do odbiorników. Ze względu na strukturę gruntów na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia, przeważającą ilość gruntów i użytków rolnych, zagrożenie ze strony rolnictwa, na jakość wód w tym regionie jest bardzo ważnym problemem.

Mieszkańcy Gminy Dąbrowa Biskupia zaopatrywani są za pośrednictwem sieci wodociągowej istniejącej na terenie Gminy.

Woda surowa dostarczana mieszkańcom Gminy poddawana jest obowiązkowym badaniom. Wyniki badań jakości wody surowej przeprowadzonych na obszarze Gminy w lipcu 2014 r. przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 11. Badania jakości wody surowej - Parchanie

„PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DĄBROWA BISKUPIA NA LATA 2014-2017,
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021”

Badany parametr	Metodyka badania w/g	Lab.	Jedn.	Wymagania	Wynik	Niepewność (**)
Amoniak (jon amonowy)	(A) PN-EN ISO 11732:2007	LK	mg/l	MZ-2 0,50	0,68	±0,10
Azotyny	(A) PN-EN ISO 13395:2001	LK	mg/l	MZ-2 0,50	<0,066	-
Barwa	(A) PN-EN ISO 7887:2012	LL	mg Pt/l	MZ-2 -	7	±1
Mangan	(A) PN-EN ISO 11885:2009, PB-138/LF wyd. 3 z dnia 19.07.2013	LK	µg/l	MZ-2 50	187	±19
Mętność	(A) PN-EN ISO 7027:2003	LL	NTU	MZ-2 1,0	7,4	±0,9
pH	(A) PN-C-04540-01:1990	LL	-	MZ-2 6,5-9,5	7,6	±0,2
Przewodność elektryczna właściwa	(A) PN-EN 27888:1999 (korekta urządzeniem do kompensacji wpływu temp.)	LL	µS/cm	MZ-2 2500	528	±26
Smak	(A) PB-05/LF, wyd. 8 z dnia 05.04.2013	LL	TFN	MZ-2 Akceptowalny	1 Akceptowalny	-
Zapach	(A) PB-05/LF, wyd. 8 z dnia 05.04.2013	LL	TON	MZ-2 Akceptowalny	1 Akceptowalny	-
Zelazo	(A) PN-EN ISO 11885:2009, PB-138/LF wyd. 3 z dnia 19.07.2013	LK	µg/l	MZ-2 200	864	±86
Chlor wolny	(A) PB-25/P, wyd. 1 z dnia 20.04.2012	LL	mg/l	MZ-2 0,30	<0,03	-

Źródło: Sprawozdanie z badań Nr 756/01/2014/F/4, Urząd Gminy Dąbrowa Biskupia

Tabela 12. Badanie jakości wody surowej - Dąbrowa Biskupia

Badany parametr	Metodyka badania w/g	Najwyż. dopuszcz. wartość jednostka	Wynik jednostka
Liczba bakterii psychrofilnych w 22°C (Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 ±2°C po 72h)	(A) PB-01/LM wyd. 2 z dn. 19.03.2012	MZ-2 - jtk/1ml	obecne, ale < 4 jtk/1ml
Liczba bakterii z grupy coli	(A) PN-EN ISO 9308-1:2004+Ap1:2005 +AC:2009	MZ-2 0 jtk/100 ml	0 jtk/100 ml
Liczba enterokoków (paciorkowce kalowe)	(A) PN-EN ISO 7899-2:2004	MZ-2 0 jtk/100 ml	0 jtk/100 ml
Liczba Escherichia coli	(A) PN-EN ISO 9308-1:2004+Ap1:2005 +AC:2009	MZ-2 0 jtk/100 ml	0 jtk/100 ml

Źródło: Sprawozdanie z badań Nr 341/07/2014/M/1, Urząd Gminy Dąbrowa Biskupia

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie ustalono żadnych stref ochronnych ujęć wody. Ponadto, obecnie działające stacje uzdatniania wody nie wymagają rozbudowy ani modernizacji.

Obecnie funkcjonująca na obszarze Gminy Dąbrowa Biskupia sieć wodociągowa w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców. Istniejąca infrastruktura jest zachowana w dobrym stanie technicznym, aczkolwiek niektóre elementy sieci wymagają modernizacji. Istniejąca sieć wodociągowa wykonana jest głównie z rur PCV, żeliwnych i stalowych. Rury azbestowe występują w szczątkowych ilościach w dwóch miejscowościach Gminy tj. Bąkowo oraz Wonorze. W związku z występowaniem niewielkich ilości owych rur azbestowych, w przyszłości zostaną podjęte działania zmierzające do wymiany tych rur. Stacje Uzdatniania Wody zlokalizowane w miejscowości Dąbrowa Biskupia oraz Parchanie były modernizowane w ostatnich latach tj. SUW Dąbrowa Biskupia – 2006 r., SUW Parchanie w 2011 r. oraz 2013 r. SUW na terenie Gminy pokrywają zapotrzebowanie Gminy Dąbrowa Biskupia.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych

Jakość wód płynących badana jest w ramach krajowego i regionalnego podstawowego monitoringu wód powierzchniowych. Monitoring prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Badania jakości wód powierzchniowych prowadzono na terenie gminy Dąbrowa Biskupia przeprowadzono w 2011 roku. Ocenie badań poddany został Kanał Parchański w dwóch profilach: Parchanie i Stanomin. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzić można, że wody Kanału Parchańskiego zanieczyszczone są przez spływy obszarowe z intensywnie użytkowanych terenów rolniczych. W obu badanych punktach pomiarowo-kontrolnych stwierdzono wody poniżej dobrego stanu w zakresie wskaźników fizykochemicznych, gdzie większość parametrów nie odpowiadało dopuszczalnym normom (tabele nr 12 - 14).

Tabela 13. Ocena stanu jakości wód Kanału Parchańskiego w 2011 roku

Nazwa cieku	Typ cieku	Lokalizacja stanowiska	km rzeki	gmina/powiat	Ocena biologiczna	Ocena fizykochemiczna	STAN POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena bakteriologiczna
Kanał Parchański	17	Parchanie	42,1	Dąbrowa Biskupia/inowrocławski	-	pH, OWO, N _K , PO ₄ , P	-	-	niezadawalająca
	0	Stanomin	29,0	Dąbrowa Biskupia/inowrocławski	-	pH, NO ₃ , PO ₄ , T _{og} , SR	-	-	zadawalająca

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

PRZEWODNICZĄCY RADY
2019
Miroslawa Kozińska

Tabela 14. Stężenia minimalne, maksymalne i średnioroczne badanych parametrów w 2011 roku na stanowisku - Parchanie

	Temperatura (°C)	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	OWO (mg C/l)	Nasylenie wód tlenem (%)	Przewodność w 20°C (µS/cm)	Substancje rozpuszczone (mg/l)	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	Odczyn pH	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	Azot Kjeldahala (mg N/l)	Azotan azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	Azotan azotynowy (mg N-NO ₂ /l)	Azot ogólny (mg N/l)	Fosforany (mg PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mg P/l)	Krzemionka (mg SiO ₂ /l)	Bakterie grupy Coll NPL (w 100 ml wody)	Bakterie grupy Coll typu katowego - NPL (w 100 ml wody)
min	0,4	1,5	2,3	10	16	454	547	420	7,6	0	1,4	0,1	0	1,8	0,3	0,2	12	9	23
max	21	13	15	24	139	1097	862	563	9,6	1	4,2	11	0,2	13	5,7	2,4	12	93000	240000
Średnia	11	6,3	5,6	17	57	880	693	494	8,4	0,2	2,5	3	0,1	5,5	2,2	0,9	12	9895	24052

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

Tabela 15. Stężenia minimalne, maksymalne i średnioroczne badanych parametrów w 2011 roku na stanowisku - Stanomin

	Chlorofil "a" (µg/l)	Temperatura (°C)	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	OWO (mg C/l)	Nasylenie wód tlenem (%)	Przewodność w 20°C (µS/cm)	Substancje rozpuszczone (mg/l)	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	Odczyn pH	Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	Azot Kjeldahala (mg N/l)	Azotan azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	Azotan azotynowy (mg N-NO ₂ /l)	Azot ogólny (mg N/l)	Fosforany (mg PO ₄ /l)	Krzemionka (mg SiO ₂ /l)	Bakterie grupy Coll NPL (w 100 ml wody)	Bakterie grupy Coll typu katowego - NPL (w 100 ml wody)	Azotany (mg NO ₃ /l)
min	2	0,4	2,2	1,4	5,1	21	483	720	503	7,4	0,04	0,98	4,3	0,03	5,5	0,57	0	23	48	19
max	5,8	17,6	11,1	2,9	18	101	1117	904	589	9,2	0,26	1,94	12,1	0,13	13,9	1,29	1	2300	4800	53,6
Średnia	2,46	11,62	5,95	2,17	11,01	53	942	807	545	8,14	0,1	1,45	7,35	0,07	8,88	0,89	0	405	759	32,6

Źródło: WIOŚ w Bydgoszczy

WODY PODZIEMNE

Na terenie powiatu inowrocławskiego poziomy wodonośne występują w trzech różnowiekowych wydzieleniach litostratygraficznych:

- poziom czwartorzędowy – wykształtowany w formie piaszczysto – żwirowych struktur pradolinnych, międzymorenowych oraz doliny kopalnej,
- poziom trzeciorzędowy – zbudowany z warstwy piasków (głównie drobnoziarnistych i mułkowatych) wieku miocenijskiego ,
- poziom mezozoiczny – zbudowany z wapieni i margli wieku górnokredowego.

Poziomy wodonośne można ująć w dwa systemy klasyfikacyjne:

- Główne Użytkowe Poziomy Wodonośne (GUPW),
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) - rozległe piaszczysto – żwirowe struktury wodonośne, często o rozprzestrzenieniu regionalnym i dużej wodonośności.

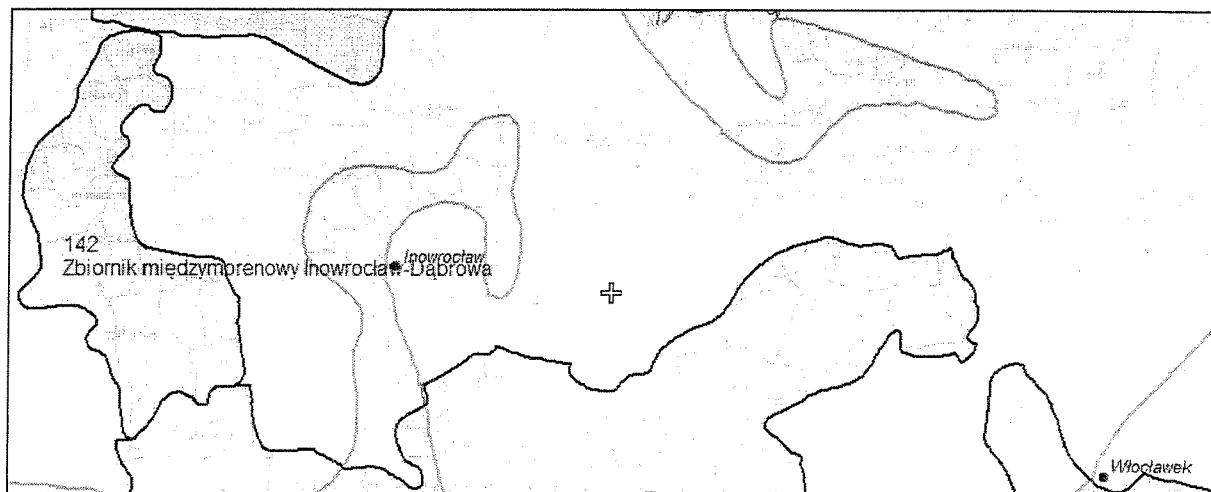
System Głównych Użytkowych Poziomów Wodonośnych tworzony jest przez:

- system czwartorzędowy zalegający w zależności od genezy poziomów wodonośnych, na głębokościach od kilku do kilkudziesięciu metrów,
- system trzeciorzędowy zalegający na głębokości od 30-40 m do ponad 100 m ppt,
- system mezozoiczny (kreda górna).

Możliwości zagospodarowania wód podziemnych pod względem wydajności typowego ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Dąbrowa Biskupia można scharakteryzować jako niską.

Obszar Gminy Dąbrowa Biskupia położony jest w granicach **głównego zbiornika wód podziemnych** (GZWP) oznaczonego numerem 142 - Zbiornik międzymorenowy Inowrocław-Dąbrowa.

Rysunek 6. GZWP na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

Badania monitoringowe wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MŚ z 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

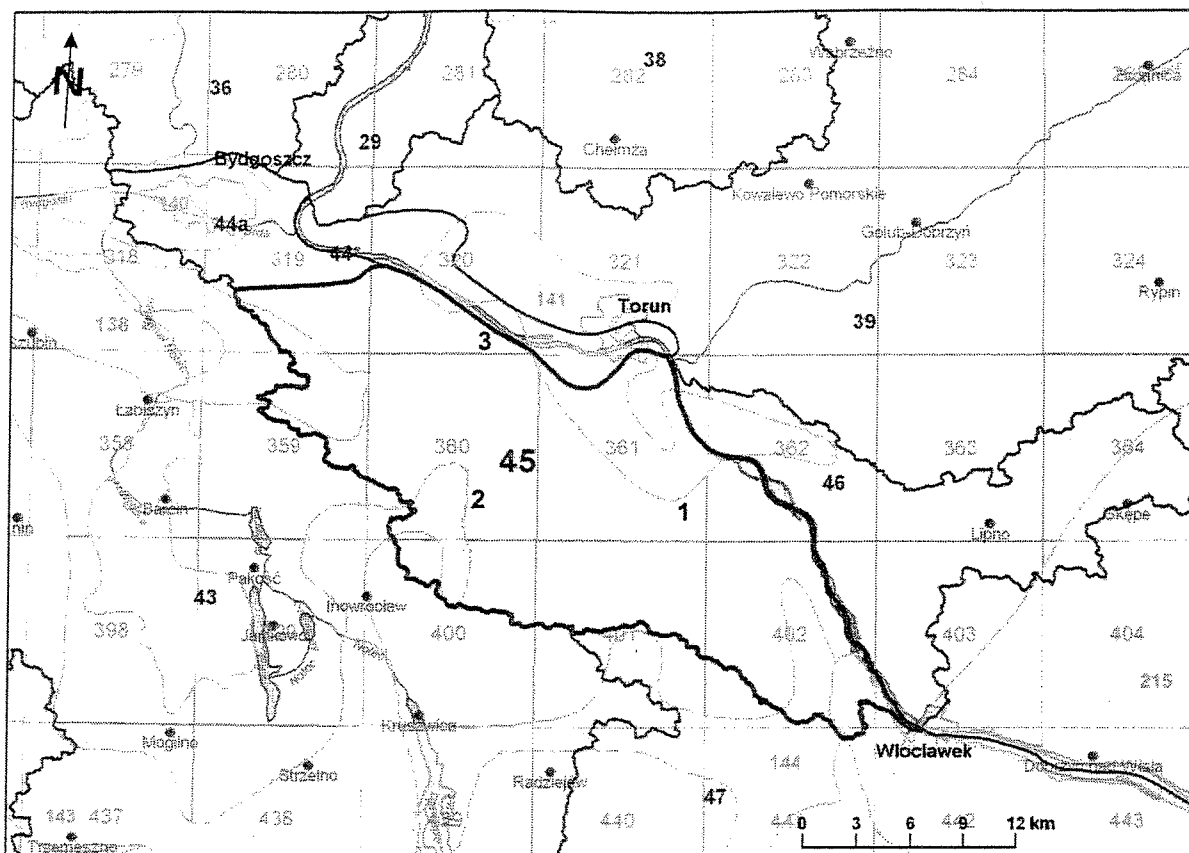
Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczono kilka jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w tym na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia znajduje się JCWPd nr 45 – zlokalizowany w Regionie Dolnej Wisły o powierzchni 1 337 km². Obszar JCWPd 45 obejmuje zlewnie Tążyny i Zielonej Strugi. Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną stanowią międzymorenowe warstwy wodonośne. Lokalnie, w rejonie Aleksandrowa Kujawskiego, wody zwykle występują w osadach jury. Na pozostałym obszarze wody zmineralizowane występują na różnej głębokości – najpłycej w rejonie Ciechocinka i wysadów solnych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Rysunek 7. Lokalizacja JCWPd nr 45

Źródło: www.psh.gov.pl

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2012 roku kontynuowano badania, jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego realizowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) i lokalnego, prowadzonego przez WIOŚ. Sieć krajowa objęta badaniami 61 otworów (piezometrów, studni wierconych i kopanych) znajdujących się na wszystkich 14 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wyodrębnionych w województwie kujawsko-pomorskim. Najwięcej punktów pomiarowych – 12, zlokalizowano na obszarze JCWPd nr 43, obejmującym południową część województwa.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu nie stwierdzono wód w I klasie czystości, natomiast w pozostałych punktach woda charakteryzowała się następującymi klasami:

- II klasę czystości 6 punktów - 9,8 %,
- III klasę czystości 36 punktów - 59,0 %,
- IV klasę czystości 8 punktów - 13,2 %,
- V klasę czystości 11 punktów - 18,0 %.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia nie prowadzono badań jakości wód podziemnych, dlatego też trudno jest ocenić ich jakość i stopień zanieczyszczenia.

PRZEWODNICZĄCY RASY
Mirosława Kozłowska

7.1.2. Program operacyjny dla obszaru: Jakość wód i stosunki wodne

Cel strategiczny	Poprawa, jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia
-------------------------	--

Cele krótkookresowe do roku 2017:

- Ograniczenie zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych.
- Racjonalna gospodarka wodna.
- Systematyczna rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Wspieranie rozwoju lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Cele długookresowe do roku 2021:

- Poprawa jakości wód powierzchniowych.
- Ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, przemysłowych i rolniczych.
- Dalsze działania w zakresie rozwoju gospodarki wodno-ściekowej.
- Docelowe objęcie systemem kanalizacji całego obszaru Gminy.
- Współpraca ponadlokalna w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych.

7.2. Powietrze

7.2.1. Stan aktualny

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego, jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określane głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W efekcie ramy prawne ochrony powietrza atmosferycznego w Polsce wyznaczają następujące akty:

A. Z zakresu prawa krajowego:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* i towarzyszące jej rozporządzenia,

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

- 2) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o substancjach zubożających warstwę ozonową.

B. Z zakresu prawa wspólnotowego:

- 1) Dyrektywa 96/62/WE z 1996 roku w sprawie oceny i zarządzania, jakością otaczającego powietrza wraz z dyrektywami córkami,
- 2) Dyrektywa 2001/81/WE z 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza.
- 3) Dyrektywa 1999/13/WE z 1999 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze stosowania rozpuszczalników organicznych.
- 4) Dyrektywa 94/63/WE z 1994 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,
- 5) Dyrektywa 2001/80/WE z 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
- 6) Dyrektywa 2003/87/WE z 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie,
- 7) Dyrektywy dotyczące zawartości określonych substancji w paliwach,
- 8) Dyrektywa IPPC (96/61/WE),
- 9) Rozporządzenie wspólnotowe 2037/2000 z 2000 roku w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

C. Z zakresu prawa międzynarodowego:

- 1) Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 roku,
- 2) Protokół do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, dotyczący długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) z 1984 roku,
- 3) Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku,
- 4) Protokół z Kioto z 1997 roku,
- 5) Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej z 1985 roku,
- 6) Protokół montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z 1987 roku.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane, jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach**

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kozłowska

materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania, jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie kujawsko-pomorskiego.

Główne źródła emisji substancji do powietrza stanowią: zakłady produkcyjne, kotłownie oraz ruch komunikacyjny, a więc sektor: przemysłowy, energetyczny, komunalny i transportowy.

W Gminie Dąbrowa Biskupia głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna wynikająca z działalności człowieka i podmiotów gospodarczych (tj. lokalne kotłownie i piece domowe) oraz emisja komunikacyjna.

Jednym z głównych problemów jest tzw. niska emisja, związana ze stosowaniem tradycyjnych paliw (tj. węgiel, drewno) w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów, niepodlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza. Obowiązek uzyskania pozwoleń emisyjnych nie dotyczy również zarządców dróg, mimo, że emisja substancji generowana przez ruch transportowy ma istotny udział w wielkości globalnej emisji.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2012 roku wyemitowano do atmosfery ogółem 8 460,3 tys. Mg zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ukształtowała się na poziomie 3,9 tys. Mg (o 4,6% niższym w porównaniu z rokiem poprzednim), co stanowiło w skali Polski 7,4%. W ogólnej emisji pyłów największy udział miały pyły ze spalania paliw (66,6%). Emisja zanieczyszczeń gazowych ukształtowała się na poziomie 8456,4 tys. Mg (w tym dwutlenek węgla 8 398,8 tys. Mg), co stanowiło w skali krajowej 3,5%. W rankingu województw o największej emisji gazów i pyłów do powietrza w skali kraju, województwo kujawsko-pomorskie w 2012 roku znalazło się na 7. miejscu z uwagi na gazy i 11. z uwagi na pyły.

W 2012 roku z zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyemitowano ogółem 2568,4 tys. Mg zanieczyszczeń gazowych (w tym 2 551,1 tys. Mg dwutlenku węgla) i 1 781,6 kg zanieczyszczeń pyłowych (pyły ze spalania paliw stanowią 97,2%). Największa emisja pochodziła z powiatu inowrocławskiego.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia funkcjonuje jedynie kilka większych podmiotów gospodarczych, z których tylko Zakłady Mięsne VIANDO w miejscowości Radojewice oraz Gospodarstwo Rolne w Sobiesiernie były zobligowane do uzyskania pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. W związku z tym, praktycznie każda rodzina posiada już co najmniej jeden samochód. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży, ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Do zmiany tej niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza z punktu widzenia środowiska naturalnego, mogą przyczynić się wzrastające ceny paliw, które najprawdopodobniej zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Nie bez znaczenia są też kampanie społeczne o tematyce ekologicznej, zachęcające do korzystania z komunikacji publicznej.

Na terenie Gminy Dąbrowa Biskupia dostęp do komunikacji publicznej możliwy jest dzięki autobusom PKS i prywatnym przewoźnikom. Rozproszona zabudowa na terenach wiejskich sprawia, że korzystanie z samochodu jest nieuniknione. Mimo wszystko, działania proekologiczne, w tym zakresie, prowadzone na terenie Gminy mogą skupiać się na propagowaniu ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie go rowerem, co wpływa nie tylko na środowisko, ale i stan zdrowia mieszkańców. Połączenia lokalne na terenie Gminy również przyczyniają się do zmniejszenia zanieczyszczeń.

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również